

Javna tribuna o problemu financiranja in vzdrževanja Tržaške ceste

Tržaška cesta popravljena

Petnajstega junija je občinska konferenca SZDL sklicala javno tribuno o problemih financiranja in vzdrževanja Tržaške ceste. Leta je postala v zadnjih mesecih že tako poškodovana, da je resno ogrožala varnost prometa.

Na tribuni, ki je privabila ne le vabljenе predstavnikе sekretariata za gospodarstvo, cestnega sklada, mestne inšpekcijske službe, cestnega podjetja Ljubljana in druge, ampak tudi številne občane, so prizadeti pojasnili

svoja stališča. Predvsem so povedali svoje mnenje jasno in nedvoumno občani: »Nas ne briga, kakšne igre se gre cestni sklad SRS in kakšne politične pritiskе želite doseči s smrtnonevarnimi luknjami na Tržaški cesti« so žolčno pojasnjevali svoja stališča »nas zanima, kdaj bo cesta popravljena.« Stališča oz. pojasnila so bila taka:

Po zakonu o javnih cestah ceste I., II. in III. reda upravljajo, vzdržujejo in rekonstruirajo ce-

stna podjetja. Cestno podjetje Ljubljana ima s Cestnim skladom SRS pogodbo o financiranju, upravljanju in vzdrževanju teh cest. Čeprav zakon, ki ni od letos, pravi, da je občina dolžna vzdrževati ceste, ki so zgrajene kot mestne ulice, je Cestno podjetje zadnja leta vedno vzdrževalo Tržaško cesto in se tudi v nekaterih drugih upravnih postopkih obnašalo tako, kot da cesto smatra za svojo pristojnost. Če bi smatrali, da je te odseke oz. Tržaško cesto dolžna vzdrževati ob-

čina, bi verjetno že pred leti Cestno podjetje predlagalo, da te odseke sporazumno določimo ali pa jih določi posebna arbitražna komisija, pa tega ni storilo, ker dosedaj tudi nismo smatrali, da je Tržaška cesta grajena kot mestna ulica. To je sedaj sporno vprašanje. Kaj pomeni izraz, ki ga uporablja zakon, da je cesta grajena kot mestna ulica. V občini smatramo — tako je stališče tudi republiške inšpekcije — da Tržaška cesta po svoji funkciji in konstrukciji ni šteti za mestno ulico. Mestne ulice so ožje, grajene za manjši osni pritisk in služijo pretežno mestnemu prometu in občanom. Tržaška cesta pa je grajena in dimenzionirana kot cesta I. reda in tudi vključena v odloku o določitvi cest I. reda. Poleg tega je občina tudi zgradila ob Tržaški cesti nekaj cest, ki so v precejšnji meri prevzele mestni promet, tako da je Tržaška cesta v glavnem le tranzitna cesta.

Republiška inšpekcija je v odločbo odredila Cestnemu podjetju Ljubljana, da mora takoj popraviti jame na Tržaški cesti in jih v obrazložiti opozorila, da morebitni ugovor ne zadrži izvršitve.

Svoje stališče do problema so pojasnili tudi povabljeni predstavniki raznih podjetij in organizacij, ki pa s svojimi neučinkovitimi odgovori niso mogli vplivati na tok žolčne razprave, ki so jo vodili v prvi vrsti občani. Kljub nejasni zakonodaji v zvezi s tem kdo naj oskrbuje vpadnice, je bilo kmalu jasno, da to ni občinska skupščina Vič-Rudnik. Kljub temu je predsednik ing. Slavko Korbar v imenu občinske skupščine predlagal, da nameni za popravilo 6 milijonov starih dinarjev — vendar je dodal »ta denar v bistvu samo založimo — popravilo ceste bo plačal tisti, ki je kriv, da je to takega stanja prišlo! Trž. cesto že popravljajo.

Preobremenjeni tovornjaki uničujejo cesto

(Škofljica — kamen spotike)

Bilo je pred dnevi, ko mi je inž. Janez Umek iz poslovnega odbora združenja cestnih podjetij SR Slovenije pripovedoval o zanimivem testu, ki bi mu lahko rekli tudi preizkušnja poštenja in čuta do ohranitve asfaltnih trakov.

»Prometna kontrola je v eni sami noči,« pravi inž. Janez Umek, »ugotovila pri tehtanju vozil na Škofljici, da je šlo samo na tem mestu 23 težkih tovornjakov, ki so imeli večje osne ali kolesne pritiskе kot jih sicer dovoljujejo zakonski predpisi.«

Iz vsakodnevnе prakse vemo, da je na naših cestah dovoljena skupna teža prevoza 40 ton, torej veliko več kot npr. v ZR Nemčiji, Avstriji, Italiji in Franciji. Prednost imamo ne nazadnje tudi pred drugimi evropskimi državami, vendar kljub temu nakladajo naša cestna prevozna podjetja tovor na vozila preko dopustne teže prevoza. Razumljivo je, da natočena vozila z velikimi osnimi in kolesnimi pritiski napravijo neprimerno več škode na cesti kot normalno naložena vozila.

Škofljica je torej očitno pokazala temnejšo stran naših cest. Pristojnim zato spet našemu sobesedniku inž. Janezu Umeku:

»Na škofljici je prometna kontrola bdela nad sumljivo naloženimi tovornjaki skoraj vso noč. S kontrolo smo začeli ob osmih zvečer in jo končali ob šestih zjutraj. Ugotovitve so bile porazne. Ob vsem tem nas je domala vse prevzela misel: mar lahko dopuščamo kaj takega sploh na naših cestah? Primer z dolenjske vpadnice zgovorno govori o tem, da bomo morali z najostrejšimi kaznovalnimi ukrepi kot je to sicer običajen pojav v drugih državah, naposled presekatí gordijski vozle prežeče cestne nevarnosti.«

»Ko smo govorili o največji dopustni teži prevoza, bi nas zanimalo, kaj je pokazala nočna akcija na Škofljici z glediščem obvarovanja cestišč pred njihovim čedalje večjim propadanjem?«

»Prevoznike je popolnoma prevzela spekulativna žilica. Vsi namreč vemo, da je prihranek na prevozi, ki ga ustvarjajo prevozniki za svoja podjetja v tem, da kršijo predpise in obremenjujejo tovornjake preko dovoljenih osnih in kolesnih pritiskov, zelo majhen v primerjavi z družbeno škodo, ki jo povzročajo tovornjaki na cestah. Na škofljici smo se o tem prepričali na mestu. Po-

zabiti ne smemo, da je družbena škoda stokrat večja (!) od prihrankov prevoznikov pri preobremenjenem prevozu.«

»Kakšni so ukrepi zoper kršilce predpisov?«

»Če ugotovi prometna kontrola, da je vozilo preveč natovorjeno, prijavi kršilca sodniku za prekrške. Posledica je običajno precej dolg in zapleten postopek, ki se odraža na koncu s simbolično kaznijo. Prevozniki računajo, da jih prometni inšpektorji zasačijo le pri majhnem številu prevozov. Zato ni nič čudno, če za vsako ceno tvegajo kazni. Zdi se mi, da preveč dopuščamo vsem tistim, ki nam spekulantsko obračajo hrbet s preobremenjenimi tovornjaki. Za nastalo škodo pa nimamo skoraj nikoli na voljo denarja, zato ceste cvetijo, da je veselje. O tem smo se prepričali tudi na Škofljici pa tudi na Viču.«

Na poslovnem združenju cestnih podjetij SR Slovenije menijo, da bi bil najbolj učinkovit ukrep zahteva, da preobremenjeni tovornjak preloži presežek svojega tovara na drugo vozilo. Takšen ukrep pa v zdajšnjem položaju praktično ni izvedljiv, saj pri poplavi preobremenjenih tovornjakov ob cestah ne najdemo parkirnega prostora za pretovarjanje.

Razmere nas silijo k temu, da pripravimo ob cestah zasilno utrjene odstavne prostore v bližini vseh cestnih odsekov I. reda. Stroške za pripravo teh prostorov bi krili z najemnino, ki bi jo plačevali kršitelji. Naj bo kakor koli že — na Škofljici smo se lahko prepričali, kje so bistveni vzroki propadanja naših cest. Toda, ali bo »kamen spotike« na Škofljici vzdramil vse tiste, ki so tako ali drugače dolžni, da skrbijo za obvarovanje naših asfaltnih trakov? Če smo se na dolenjski vpadnici prepričali, da preobremenjeni tovornjaki mimogrede uničujejo dovršen del cestišča, bi morali čimprej zaostri kaznovalno politiko zoper kršitelje cestnih predpisov. Le z najostrejšimi kaznovalnimi merami bomo uspeli vsaj v manjši meri preprečiti plaz cestnih orjakov, ki zadnja leta dobesedno orjejo ceste. (iv)

Kmalu 500 let Velikih Lašč

Velike Lašče

Lašče se pospešeno pripravljajo na praslavo, ki jo nameravajo prirediti ob 500. obletnici njihovega kraja. Svečanosti se bodo pričele 17. oktobra, dotlej pa žele dokončati vrsto del. Predvsem bodo dotlej asfaltirali vaško križišče in del ceste proti Stritarjevi rojstni hiši v Podsmreki. Če bodo uspeli zbrati dovolj denarja, bodo asfaltirali tudi prostor pred Levstikovim spomenikom in pred cerkvijo.

Glavno breme vsebinskega dela prireditve, ki se utegne razvleči na več dni, nosi zaenkrat JUSTINA JAGODIČ, ki pripravlja študijo o zgodovini Velikih Lašč. Za

svoje delo je morala že doslej preštudirati obilico zgodovinskega gradiva, sodeluje pa tudi z Narodno in Univerzitetno knjižnico v Ljubljani. S tem bodo Lašče dobile kompletno zgodovino svojega kraja, kar bo še posebej pomembno za nadaljnje študije te vasi. Razen tega pa se utegne ob tem odkriti marsikateri izgubljeni drobec naših velikih Slovencev, Trubarja, Stritarja in Levstika, ki so bili za svojega življenja, povezani tudi z Velikimi Laščami.

O prireditvi in pripravah nanjo bomo poročali še v naslednji številki našega lista.

Kljub težavam so komunalna dela v naši občini v polnem teku

Zaključni račun proračuna občine Ljubljana Vič-Rudnik za leto 1969

Zaključne račune proračuna morajo skupščine družbeno-političnih skupnosti sprejeti do konca junija za minulo leto. Skupščina naše občine je o svojem proračunu za leto 1969 razpravljala in sklepala na seji dne 14. maja 1970. Poslovno poročilo o izvršitvi proračuna za minulo leto je dokaj ugodno, saj so bili planirani dohodki tako bruto kot neto proračuna preseženi. Tudi

glavni vir plan 1969	doseženo 1969	odstotek
— prispevki	28,644.000	112
— davki	8,076.000	122
— takse	677.000	74
— drugi dohodki	2,260.000	81
— presežena sredstva	1,785.000	100
Skupaj din	44,442.000	111

Najpomembnejša glavna vira sta prispevki in davki skupaj. Drugi proračunski dohodki niso tako pomembni v primerjavi s celotnim proračunom zato o teh ne bomo govorili.

Porast osebnih dohodkov občanov

Prispevek iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja (zaposlenih občanov) predstavlja skoraj 48 % celotnega bruto proračuna. Zato je gibanje osebnih dohodkov zaposlenih občanov pomemben dejavnik pri financiranju proračunskih potreb občine, predvsem pa ta vir dohodkov v večji meri pokriva potrošnje vzgoje in izobraževanja, ki se prelije preko temeljne izobraževalne skupnosti Ljubljana. V letu 1969 je masa osebnih dohodkov zaposlenih občanov nasproti letu 1968 porasla za 12 %, po realizaciji tega proračunskega vira pa ugotavljamo, da je masa osebnih dohodkov zaposlenih občanov v letu 1969 porasla kar za 21 %. Računamo, da od tega porasta odpadde približno 4 % na nove zaposlitve in na novo priseljene občane. V republiškem merilu znaša porast osebnih dohodkov približno 18 %. Tako velik porast osebnih dohodkov nima povsem ekonomskega opravičila in zato nujno pritiska na inflacijske procese.

Drugi pomemben prispevek, toda manj kot iz delovnega razmerja, je iz obrtnih in drugih zasebnih gospodarskih dejavnosti. Ta znaša 7.040.760 din ali nekaj več kot 165 % nasproti celotnemu bruto proračunu. Tudi dohodki od obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti so v letu 1969 porasli za več kot 24 %. Leto 1969 je bilo prehodno leto v sistemu obdavčevanja te zasebne gospodarske dejavnosti — prehod iz povečani pavšalne obdavčitve na pretežno obdavčitev po dejansko doseženem dohodku.

glavni namen plan 1969	izvršeno 1969	odstotek	
01 vzgoja in izobraževanje — temeljna izobraževalna skupnost Ljubljana	13,713.000	15,027.000	109
	834.500	823.645	99
03 kulturno prosvetna dejavnost	3,850.000	3,849.860	100
04 socialno varstvo	801.100	800.923	100
05 zdravstveno varstvo	2,460.000	1,983.828	81
06 komunalna dejavnost	3,658.600	3,655.395	100
07 delo državnih organov	3,500.000	3,742.040	107
11 mesto Ljubljana	1,485.000	1,485.000	100
12 dejavnost krajevnih skupnosti	707.550	698.636	99
13 dejavnost družbeno-političnih organizacij in društev	5,311.900	5,203.517	98
14 negospodarske investicije	339.550	339.537	100
15 gospodarske investicije	3,748.800	3,714.289	99
16 gospodarski posegi			
17 proračunske obveznosti iz prejšnjih let	81.600	79.353	97
	204.000	239.028	117
18 rezervni sklad	746.400	745.949	100
19 nerazporejeni dohodki	41,442.000	42,388.000	102
Skupaj dinarjev		3,756.000	
presežek prenešen v proračun občine za leto 1970		46,144.000	

skupščina je izvršitev proračuna ugodno ocenila.

Bruto proračunski dohodki so bili za leto 1969 skrbno planirani; upoštevani so bili vsi znani pokazatelji in posebnosti občine, ki bi kakorkoli vplivali na formiranje proračunskih dohodkov. Ob upoštevanju veljavnih instrumentov so bili bruto proračunski dohodki za leto 1969 po glavnih virih takole planirani oziroma realizirani:

Povečana potrošnja

Gibanje osebnih dohodkov oziroma njihov porast se je, kljub inflacijskim težnjam, odrazil v standardu občanov. Promet v trgovini in promet z drugimi dobrinami izven trgovine je tudi porastel, kar je vplivalo na močnejši priliv prometnega davka in drugih davkov, ki pripadajo občini. Prometni in drugi občinski davki so bili v letu 1969 doseženi v višini 9,822.000 din ali v primerjavi z letom 1968 z indeksom 122. Ta podatek dokazuje, da se je potrošnja tistih dobrin, ki vplivajo na formiranje prometnih in drugih občinskih davkov, povečala v večjem odstotku kot so se povečali osebni dohodki zaposlenih občanov. Deloma so na oblikovanje teh virov proračunskih dohodkov vplivale tudi cene.

Na splošno je mogoče ugotoviti, da so v letu 1969 spremljali zbiranje proračunskih dohodkov pozitivni in tudi negativni čini (splošno družbena in gospodarska gibanja, inflacijski vplivi), ki so — poleg drugih — delovali na njihovo formiranje. Bruto proračunski dohodki so bili preseženi nad planiranimi za 4.702.000 din ali za 11 %. Na tem presežku so udeleženi temeljna izobraževalna skupnost Ljubljana, mesto Ljubljana in proračun občine.

Dovolj sredstev za proračunske izdatke

V smislu pričakovane realizacije dohodkov je dokaj smelo, seveda po vnaprej planiranih postavkah, potekala proračunska potrošnja. Vsi proračunski potrošniki so mogli pravočasno dobiti v proračunu predvidena finančna sredstva. Uresničeni niso bili le tisti proračunski izdatki, ki jih iz objektivnih razlogov ni bilo mogoče uresničiti.

Naslednja razpredelnica kaže razporeditev in potrošnje proračunskih dohodkov po glavnih namenih in koristnikih:

Iz zgornjega pregleda povzame memo, da je bila realizacija po glavnih namenih zelo različna. Tisti potrošniki, pri katerih je delovalo načelo avtomatizma, so dobili sredstev več kot 100 %. Torej so imeli presežke dohodkov nad planiranimi, ki jih v letu 1969 niso potrošili in so jih mogli z zaključnim računom prenesti v leto 1970. Za tiste potrošnike, ki so jim bila dana sredstva v celoti, ni mogoče hkrati trdit, da so pri vseh potrebe financirane na zadovoljivem nivoju. Pri marsikaterem potrošniku so bile potrebe ob sprejemanju proračuna izkazane v mnogo višjih zneskih kot so jim bili priznani s proračunom. Potrebe so bile torej večje od danih možnosti.

Vsa druga potrošniška področja so se z realizacijo izdatkov približala 100 %, razen komunalne dejavnosti, pri kateri je znašala realizacija potrošnje le 81 %. Izpad je bil zaradi nizke realizacije prispevka za uporabo mestnega zemljišča, ki se proračunsko prikazuje v tej potrošni skupini, dejansko pa se troši preko posebnega računa namensko po posebnem programu. Če odštejemo tudi temeljno izobraževalno skupnost Ljubljana in mesto Ljubljana, ki sta sredstva dobivala po načelu avtomatizma, moramo ugotoviti, da je potrošnja neto proračuna občine za leto 1969 znašala 99,4 % glede na s proračunom določene izdatke.

Ivan Lovše

UREDNIK KOMUNE VS AK MESEC PRI VAS

Urednik komune ali pa katerikoli sodelavec našega uredništva, bo vsak mesec obiskal dve naši krajevni skupnosti — eno mestno in eno podeželsko. Tako nadaljujemo tradicijo Naše komune iz prejšnjih let, ko je imela dobro vpeljano dopisniško mrežo. Vsakič bomo poskušali posredovati glavne probleme iz obiskane območja — obiskovali bomo tudi delovne organizacije.

Bralci! Opozorite predsednika SZDL in krajevne skupnosti na probleme, ki vas tarejo, da bodo našemu sodelavcu lahko podali čim vernejšo podobo vaše krajevne skupnosti.

Poslojje občinske skupščine Vič-Rudnik

VKLJUČEVANJE MLADINE V UK IN ZAPOSILITEV

Konec šolskega leta je tu. Nova generacija mladine je zapustila osnovnošolske klopi in trka na vrata srednjih šol ter raznih delovnih organizacij, ki iščejo vaje ali mlade delavce.

Kakor vsako leto, tako se tudi letos postavlja vprašanje: Bo za vse te mlade ljudi dovolj prostora v šolah in podjetjih? Morda pa se nam letos obeta drugačna, ugodnejša slika kot nekaj let nazaj, ko je bilo učnih in delovnih mest hkrati premalo, pa tudi preveč.

Komunalnemu zavodu za zaposlovanje v Ljubljani od 1457 zaprosenih delovnih organizacij, 679 ali 46,6 % sploh ni odgovorilo na anketni list o letnih potrebah za učna mesta in mlade delavce. 276 ali 18,9 % je odgovorilo negativno, komaj 502 ali 34,5 % delovnih organizacij pa je odgovorilo pozitivno. Se slabše pa so se odrezali privatni obrtniki. Obrazec za prijavo letnih potreb je dobilo 964 obrtnikov.

Od teh je: 42 ali 4,3 % odgovorilo pozitivno, 130 ali 13,5 % negativno, 438 ali 82,2 % pa obrazca sploh ni vrnilo.

Iz tega lahko sklepamo, da ima kar lepo število podjetij, še več pa privatnih obrtnikov zelo malomaren odnos do planiranja kadrov, če še v začetku leta ne vedo, koliko vajencev in drugih delavcev bodo potrebovali do konca leta. Morda pa vse to vedo, vendar se jim podatkov ne da pravočasno sporočiti zavodu, čeprav jim to lahko samo koristi.

Delavec pri stroju

Po drugi strani pa zavod ugotavlja, da se na take podatke ni moč kaj prida zanesti, ker že več let zaporedoma opažajo, da je običajno na koncu leta vsaj 1/4 učnih mest več kot jih prijavi podjetja ob začetku leta.

V občini Ljubljana-Vič-Rudnik namerava v uk: 93 deklet, učnih mest zanje je pa prijavljeno samo 22 in 162 fantov, ki imajo v občini na razpolago 121 dosedaj znanih učnih mest. Na kmetiji želita ostati samo dva fanta z dokončano osemletko. Z nedovršeno osnovno šolo pa 9 fantov in 3 dekleta.

Zgornji podatki še niso tako porazni, ker moramo upoštevati, da se mladina šola in zaposluje preko občinskih meja. Zavod ugotavlja, da bo do konca leta za približno 1300 kandidatov več učnih mest za fante na področju ljubljanskega zavoda. Za dekleta pa jih bo premalo. Delovne organizacije se žal le v nekaterih primerih odločajo za sprejem deklet, če ne morejo za vaje dobiti fantov in še to velja le za »ženske« poklice, predvsem za prodajalce. Lani so se dekleta lahko vključile v uk le za 30, fante pa kar za 115 različnih poklicev.

Pri nas še vedno nimamo institucije, ki bi se ukvarjala s proučevanjem poklicev in tako kar na pamet ugotavljamo, da vzamemo 85 poklicev ni primernih za dekleta. Podrobnejša analiza poklicev, povezana s smotnejšo organizacijo in delitvijo dela v delovnih organizacijah bi nedvomno dala ugodnejše rezultate v korist deklet, predvsem pa v korist delovnih organizacij, ki bi tako lažje krile svoje kadrovske potrebe.

O vseh teh vprašanjih je svet za delo pri skupščini občine imel 9. junija 1970 razgovor s predstavniki delovnih organizacij osnovnih šol in komunalnega zavoda za zaposlovanje delavcev v Ljubljani z namenom, da bi delovne organizacije prikazale dejanske potrebe po kadrih in tudi vzroke za slabo odzivnost pri nudenju učnih in delovnih mest zlasti za dekleta.

V razgovoru oziroma razpravi po podanih analizah zavoda je bilo še nekaj dodatnih nerešenih vprašanj kot npr.

- odtekanje mlade delovne sile v tujino,
- vključevanje mladine v uk z nedokončano osnovno šolo,
- okorelost zakona o varstvu pri delu (npr. vajencu dopušča, da dela na nekem stroju, dočim drugemu samo priučenemu mladoletniku oziroma delavcu pa ne).

Žal je razprava izvenela vse preveč v prepričanju, da otroka tako lepo pripravljamo na poklic in zapisujemo njegove želje, v končni fazi pa mora sprejeti tako delovno mesto ali tako učno mesto, kot ga dobi.

Osnovna preskrba prebivalstva v občini

Med občani v posameznih soseskah, v krajevnih skupnostih, v svetu za trgovino in gostinstvo in v skupščini, se že dlje časa sprožajo vprašanja o nezadovoljivi mreži enot osnovne preskrbe. Zaradi tega se je strokovna služba lotila načrtne analize te problematike. Skupščina je pred kratkim dobila v obravnavo gradivo, ki nadrobno analizira celotno področje preskrbe ter predlaga, kje in kako bi bilo treba povečati zmogljivosti preskrbe.

Obstoječe trgovine osnovne preskrbe na območju občine ne krišajo potreb povečanega števila prebivalstva. V občini je 127 prodajal, in sicer 79 na mestnem območju, ki obsega 11,8% vsega območja in kjer živi 67,6% prebivalstva in 48 na podeželju. V zadnjih desetih letih se je število trgovin na mestnem območju skoraj podvojilo, kar kljub temu še ne zadošča, saj se je število prebivalstva od zadnjega popisa leta 1961 povečalo za 26%.

Pri obravnavanju trgovine na drobno v naši občini moramo upoštevati neposredno povezanost z ostalimi ljubljanskimi občinami. Razumljivo je, da precejšen del prebivalstva nakupuje v trgovinskem središču mesta. Pokazatelj razvoja in stanja trgovine v ljubljanskih občinah kažejo, da se je trgovina najpočasneje razvijala prav v naši občini.

V občini je trenutno 68 prodajal z živilskimi proizvodi in 17 specializiranih trgovin, 36 trgovin z mešanim blagom in 6 bencinskih črpalk.

PREMALO TRGOVIN

Te zmogljivosti so v vseh pogledih neustrezne, saj je število trgovin premajhno, mnoge prodajalne so majhne in nesodobno opremljene, komercialni obsegi posameznih enot pa zelo veliki.

Stanje v občini močno zaostaja za slovenskim povprečjem, saj imamo manjših kot 40 m² kar 70% trgovin, medtem ko je v povprečju v Sloveniji manjših od 40 m² le 54% prodajalnih.

Na eno prodajalno odpade 494 prebivalcev (v Sloveniji 291) in na prebivalca 0,12 m² prodajne površine (v Sloveniji 0,17 m²). Oboje zelo zaostaja za stanjem v razvitih deželah.

Tako pride na trgovino v ČSSR 204 prebivalcev, v Angliji 91, v Franciji 43 in seveda temu ustrezna tudi večja prodajna površina trgovin na prebivalca.

Stanje se kljub temu, da je naše trgovsko podjetje MERCATOR zgradilo več sodobnih samopostrežnih trgovin in razširilo ter prenovilo večji del svojih starih prodajal, stalno poslabšuje, kajti močno priseljevanje in živahna gradnja stanovanj doseđanja vlaganja v razvitje trgovine zelo močno prehitava.

TUDI PRI NAS SO POGOJI ZA SPECIALIZIRANE TRGOVINE

Še slabše je stanje specializirane trgovine, če si primerjavo

sploh lahko dovolimo. Vsega imamo le 17 specializiranih trgovin, od teh 11 na mestnem območju.

Do nedavnega so bile specializirane trgovine koncentrirane skoraj izključno v centru mesta. V novem času je bilo odprtih več specializiranih trgovin v Šiški in v Bežigradu, ki uspešno poslujejo, kar dokazuje, da ni nujno, da se trgovina s specializiranim blagom razvija le v mestnem središču. Z intenzivno stanovanjsko izgradnjo imajo v vedno večji meri pogoje za razvoj specializirane trgovine tudi obrobni deli mesta. To velja tudi za našo občino, kjer je stanovanjska izgradnja močna, poleg tega jo prečkata dve pomembni vpadnici, kar vse narekuje potrebe po specializiranih trgovinah.

Pogoje za razvoj specializirane trgovine imata predvsem obe vpadnici, to je Tržaška in Dolenjska cesta. Glede na močno podeželsko zaledje in tranzitni značaj obeh cest, bi take trgovine, poleg zadovoljevanja potreb kupcev svojega območja, lahko preskrbovale predvsem tudi podeželskega kupca. Primerne stroke za lokacijo ob navedenih vpadnicah bi bile predvsem: kompletni asortiment železnine, semenarna, elektrotehnično blago in gospodinjski stroji, trgovina z raznimi kemičnimi proizvodi (barve, laki, umetna gnojila, plastika), avtomaterial, trgovina s steklom in porcelanom, trgovina z gradbenim materialom, usnje, obutev, tekstil, pohištvo itd. Pri obravnavanju specializirane trgovine težko go-

vorimo o normativih (določeno število prebivalstva, ki naj bi odpadlo na trgovino, itd.), ker specializirane trgovine prodajajo blago, ki ni predmet vsakodnevnih nakupov in zato oddaljenost od stanovanja do trgovine ni bistvena. Tako mestni kot podeželski kupec bo določene proizvode kot tudi dražjo konfekcijo, modno obutev itd. najbrž vedno raje poiskal v poslovnem središču mesta, kjer je trgovina z navedenim blagom osredotočena in je izbira velika. Trgovske stroke, ki smo jih predlagali za razvoj ob Tržaški oziroma Dolenjski cesti, prodajajo blago, ki ima tak značaj, da se ga kupuje kjerkoli. Zato bo tako bližnjemu mestnemu kot tudi na Ljubljano vezanemu podeželskemu kupcu, ugodnejši nakup v predmestju (lažje parkiranje, manjša izguba časa itd.).

Vzrokov za takšno nezadovoljivo stanje trgovine je, poleg splošnega razvoja gospodarstva, kupne moči, migracije v mesto in podobno, kar vse prehitava razvoj trgovine, še vse. Eden glavnih je v pomanjkanju primernih lokacij, kjer bi bila urbanistična dokumentacija pripravljena in kjer zemljišče ne bi bilo obremenjeno z nesorazmerno velikimi stroški za rušenja in druga komunalna uredjanja.

ANALIZA JE POKAZALA KAJ POTREBUJEMO

Analiza predvideva, da bi bilo treba za primerno preskrbo prebivalstva, ki je že sedaj naseljeno na mestnem območju občine, zgraditi vsaj 38 trgovin; od tega 13 večjih samopostrežnih potrošniških centrov, 10 trgovin s sadjem in zelenjavo, 11 prodajalnih mleka in kruha in kot najnujnejše – vsaj 4 mesnice. Če upoštevamo že začeto gradnjo novih stanovanj in še programirano gradnjo, je poleg teh potrebnih še 55 trgovin, od tega 19 samopostrežnih potrošniških centrov, 11 trgovin za sadje in zelenjavo, 14 za mleko in kruh in 11 mesnic.

Tako so predvidene, kot že sedaj nujno potrebne na območju Rudnika, kjer živi nad 8000 prebivalcev 4 večje samopostrežne trgovine ter 5 manjših za kruh, mleko, sadje in zelenjavo.

V Trnovem sedanjih 10 trgovin, ki so večinoma v zelo slabem stanju, oskrbuje približno 6.000 prebivalcev. Za zadovoljivo preskrbo prebivalstva bi potrebovali še dve samopostrežni trgovini, prodajalno s sadjem in zelenjavo in prodajalno kruha. Glede na značaj Trnovega, bi lahko prodajo zelenjave organizirali zasebni pridelovalci. Morda bi bila primernejša manjša gradbeno cenena izključno zelenjavna tržnica, ki bi imela, poleg preskrbe Trnovega, poseben pomen tudi za Ljubljano, hkrati pa večina prodajal ne bi več opravljale vsakodnevnice poti do glavne tržnice.

Na Koleciji bi bilo treba čimprej zgraditi samopostrežne trgovine ob geriatrinskem inštitutu, prav tako tudi potrošniško središče v Kolecijski ulici. Tu bi bila potrebna še mesnica in trgovina s sadjem in zelenjavo.

Po tri trgovine bi bile potrebne tudi v krajevnih skupnostih Malči Belič in Milan Česnik. Zelo nujna bi bila tudi izgradnja pred-

videne sodobne tržnice južno od bencinske črpalke ob Tržaški cesti, ki bi predstavljala rešitev problema preskrbe s sadjem in zelenjavo ne le za krajevno skupnost Malči Belič, temveč tudi za vse viško mestno območje. Sklad za pospeševanje trgovine, obrti, turizma in gostinstva je že v minulem letu pripravil program za gradnjo, ki je bil vsklajen in osvojen tudi s strani uprave trgovin. Po tem dogovoru bi moral biti prispevek občine priprava zemljišča za gradnjo, vendar sklad doslej pri Komunalnem skladu še ni uspel premakniti zadeve z mrtve točke, predvsem zaradi še neurejene urbanistične dokumentacije.

V Rožni dolini sedanje trgovine ne morejo zadovoljivo preskrbovati 5300 prebivalcev, zato se leti v veliki meri oskrbujejo v trgovinah ob Tržaški cesti in v centru mesta. Da bi se preskrba izboljšala, bi se morali zgraditi 2 večji samopostrežni trgovini in več specializiranih trgovin in sicer 2 prodajalni kruha in mleka, 1 mesnico ter prodajalno sadja in zelenjave. Ker je sama Rožna dolina že v precejšnji meri zazidana, je zelo težko dobiti ustrezeni prostor za lokacijo trgovin. Primerna rešitev bi bila, če bi se pritični prostori nove študentske stolpnice namenili trgovski dejavnosti. S tem bi bil hkrati rešen tudi problem preskrbe študentov in tudi turistov v poletnih mesecih.

Na območju krajevnih skupnosti Vič, Brdo in Vrhovci bi bilo potrebno še več manjših trgovin, ki bi prodajale mleko, kruh, sadje in zelenjavo in meso.

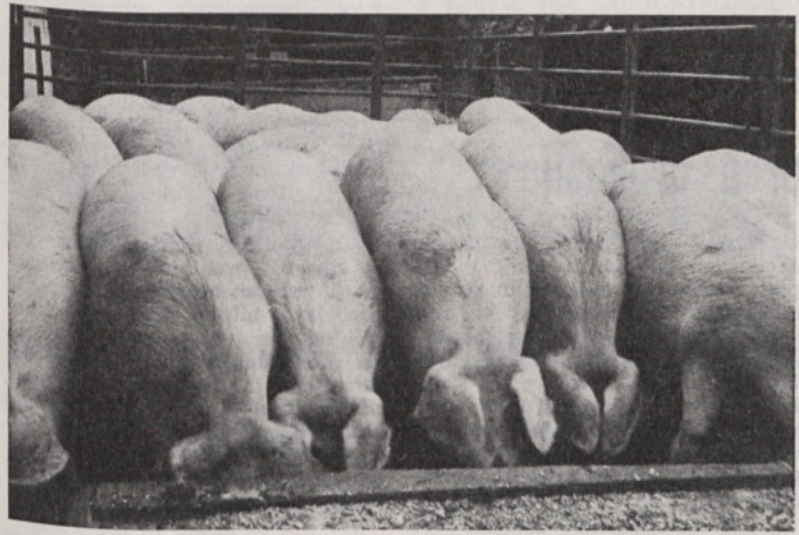
Večje samopostrežne potrošniške centre bi bilo potrebno zgraditi še v Kozarjih, na Lavrici in Skofljici.

Skupščina je po daljši razpravi o problemih preskrbe sklenila, da je treba za vse predvidene trgovine na lokacijah, za katere je že pripravljena urbanistično gradbeno dokumentacija, ukreniti vse tako, da bi jih bilo možno oddati investitorjem še v tem letu.

Za preostale trgovine, ki so prav tako nujne, toda lokacije zanje sedaj še ni mogoče izdati, je zadolžena pristojna služba, da najkasneje do konca leta 1971 oskrbi urbanistično obdelavo, da bi bilo možno tudi za le-te zainteresirati investitorje.

Pavle Brglez

Pri reji prašičev več načrtnosti

Pitani prašiči v kooperaciji na barjanskem območju

V prašičereji na barjanskem območju – kot tudi na širšem slovenskem – zaznamujemo v minulnem obdobju velika nihanja. Tradicionalen izanski semenj pujskov je pravi barometer razmer v prašičereji na barjanskem območju.

V razmeroma kratkem času, obdobju dveh let, smo pričali velikemu porastu cene pujskov od 70,00 din na 300,00 din po glavi. Tako visoko povišanje cen je posledica močno zmanjšane reje plemenskih svinj oziroma nedonost prašičereje na sploh.

Klasična reja prašičev dejansko izgublja na pomenu. Nabiranje kopriv oziroma drugega zelenja in nato kuhanje v kotlu, je preživela oblika. Po tem načinu so prašiče pitali leto dni. Nekateri gospodinje so dosegale pri enoletnih prašičih (jesencih) težo 160 do 200 kg. Spomladanski prašiči (spomladanci) so dosegali težo 120 kg. Ni kaj reči. Za takratne razmere je bilo to v redu. Danes je taka reja predolgotrajna in predraga. Proizvajalcem jemlje preveč dragocenega časa in ne daje dohodka.

Perspektive se odpirajo takomenovani farmarski reji prašičev. Pri vzreji pujskov ima izansko območje še posebno mesto. Ze sedaj bi bilo možno prodati za obstoječe kooperacijsko pitanje prašičev, s katerim se ukvarja AK Barje, Emona in Gruda, 2.000 pujskov. Slovenski trg prašičev je zelo pomanjkljiv in tu se odpirajo precejšnje prodajne možnosti. Slovenija potrebuje na leto 300.000 prašičev pitancev, 2/3 jih pripeljemo z juga. Razumljivo je, da zaradi tega odteče veliko našega denarja na jug, ki bi lahko ostal doma in okrepil kupno moč naših ljudi.

Vendar obstoja perspektiva za mesnate prašiče. Na barjanskem območju se je v letih po vojni razširila črna-bela (kraškopoljska) pasma prašičev. Pred vojno je bila razširjena bela oplemenjena in plemenita pasma prašičev. Vse te pasme prašičev so dobre, vendar **PREMASTNE**. Za tržno proizvodnjo, za katero je perspektiva in se zanje čimprej odločimo, pa prihajajo v poštev mesnate pasme prašičev. To so beli prašiči pasem landras, jorkšir in jugoslo-

vanska mesnata, ki so najbolj primerne in dajejo dobre rezultate. V zadnjem času se čedalje več prašičerejcev, ki so spoznali prednost mesnatih prašičev, odloča za nakup pujskov v Brežicah. Nekaj teh namenja tudi za plemo, vendar to je vse premalo in nenačrtno, da bi pomenilo kakršenkoli napredek.

Več pozornosti bi morali posvetiti potrjevanju merjascev-plemenjakov, ki bi obvezno morali imeti znano poreklo. Tu bi lahko odigral bistveno vlogo občinski sklad za pospeševanje kmetijstva, ki naj bi omogočil nabavo kvalitetnih plemenjakov. Potrebno bi bilo osvežiti tudi potrjevalne komisije, ki so strokovno sodobne in ki jim je cilj napredek in ne samo formalnost.

Nadaljnja stopnja napredka pri reji prašičev je uporaba kompletnih krmnih mešanice. Tudi domača krma v skupinskem pitanju prihaja v poštev kot dopolnilna krma. Krma mora biti solidno pripravljena in pravočasno položena, da doseže pravi učinek. Prašiči morajo imeti na razpolago dovolj sveže zdrave vode in nastanjeni morajo biti v hlevih, ki so svetli, suhi ter primerno veliki.

Farmska reja prašičev se danes že uveljavlja, pri kmetijskih proizvajalcih in dokazuje na pravilnost orientacije v prašičereji. Napredek je še večji, uveljavlja se specializacija, to je reja pujskov do teže 20 kg, zakar so prav na izanskem območju dani vsi pogoji.

Nadaljnja stopnja je pitanje prašičev do klavne teže. Specializacija pomeni novo kvaliteto dela, hkrati pa tudi smotrno izkoriščamo proizvodne zmogljivosti do največje možne mere.

Prave rejske uspehe lahko pričakujemo samo z načrtnim delom in z dobro strokovno službo, ki bo znala ob vsakem času pravilno usmerjati v kvaliteto tržno proizvodnjo in s tem omogočila izkoriščanje kmetijskega potenciala, ki je danes slabo izkoriščen na barjanskem območju.

ing. Lojze Habjan

kava

Mercator

Cene govedu so se znižale

Še ob koncu maja so bile cene govedu precej visoke saj so proizvajalci dosegli za 400 kg bike I. A. kvalitete 8,60 din za tako imenovan beby bif. Sesna teleta so se na našem območju prodajala po ceni 13,00 din za kg žive teže. Na jugu smo v istem času zaznamovali še višje cene npr. beby bif 8,90 din in teleta 17,00 din. V zadnjem času smo pričali povečani ponudbi pitane živine, oziroma zmanjšanemu kupovanju mesa v naših mesnicah. Vse kaže, da bomo postopoma le prišli na stvarne normalne cene, ki si jih proizvajalci kot kupci želijo. Normalizacija pogojuje prizadevanja in rezultati teh imajo za cilj postopno stabilizacijo razmer v živiloreji.

Začarani ovinki v Murglah

V prejšnji številki našega lista smo v članku z naslovom ZACHARANI OVINKI V MURGLAH med drugim zapisali tudi nekaj kritičnih pripomb na račun preskrbe z mlekom v Murglah. Ljubljanske mlekarne so poslale odgovor, ki ga objavljamo v celoti.

V 2. številki časopisa Naša komunina za mesec maj 1970 smo zasledili članek, ki kritično obravnava dostavo mleka na dom in se čutimo dolžni na ta članek odgovoriti z nekaj pojasnili:

Ljubljanske mlekarne so dejansko dobile po dolgih prizadevanjih lokal v Koseskega ul. št. 25 in uredile trgovino, ki je bila za tamkajšnje področje zelo potrebna, kar je pri otvoritvi tega lokala povedal predsednik krajevne skupnosti Kolesija. Potrošniki s področja Kolesije so imeli poprej precej težav z nabavo živilskih potrebščin, saj so jih morali kupovati v oddaljeni trgovini tudi do 2 km.

Prodajalna Ljubljanskih mlekarne je poskušala ustreči potrošnikom tudi z dostavo mleka na dom in je prevzela to dolžnost od Študentskega servisa, ki bi v primeru, da Ljubljanske mlekarne ne bi razvažale mleka, ukinil dostavo. Toda že v začetku so nastale težave: vsak razvažalec je vzdržal le nekaj dni, potrošniki pa so bili slabi plačniki. Večkrat smo obvestili vse potrošnike mle-

ka, da naj ga naročijo v prodajalni Koseskega ul. 25 in ga vplačajo za 1 mesec v naprej, kajti nihče ne more zahtevati dostavo, ne da bi bili računi poravnani. Po večkratnih opominih, da bi se potrošniki odzvali našemu vabilu in po utrujajočem prizadevanju, da bi dobili razvažalca za redno dostavo mleka na dom, smo končno morali priznati poraz. Vsem potrošnikom, ki so prejeli mleko na dom, smo pismeno sporočili, zakaj ne moremo mleka dostavljati več in kolikor nam je znano, so z razumevanjem vzeli naše težave na znanje. Očitki, da je prodajalna želela doseči večji učinek z ukinitvijo dostave mleka na dom ni vzdržan in je poročanje o vlogi prodajalne v sicer zelo resnem časopisu v očitnem nasprotju z interesi, ki jih Ljubljanske mlekarne zasledujejo pri adaptaciji svojih prodajalen in z namenom, da trgovino čimbolj približamo potrošniku. Ljubljanske mlekarne ne morejo vplivati na dogodke in pripravljenost mladih ljudi, da bi dostavljali mleko na dom vsak dan, ob vsakem vremenu, brez zastojev in v vsesplošno zadovoljstvo slehernega potrošnika. Prizadevamo si pač, kolikor moremo, da bi ustregli našim potrošnikom. Včasih nimamo dovolj sreče.

Ljubljanske mlekarne

Velikim možem vsaj tri vitrine

Primož Trubar, Josip Stritar in Fran Levstik — stebri slovenske kulture nimajo niti v svojih rojstnih vaseh niti v Laščah dostojnih spominskih vitrin, da o muzejih niti ne govorimo. Deloma je za to vzrok dejstvo, da so njihove rojstne hiše v privatni lasti,

zlasti Levstikov kozolec — vendar dlje od ogleda niso prišli.

Morda bi bilo za silo in zato, da se izognemo kulturni sramoti dovolj, če bi v Velikih Laščah uredili vsaj 3 vitrine, v katerih bi razstavili knjige, fotografije ali morda celo manjše osebne predmete slavnih Slovencev.

Popravek

V prejšnji številki našega lista smo objavili članek z naslovom Mile Pavlin piše zgodovino Dolomitskih odredov. Zgodovino piše dejansko Rudolf Hribernik — Svaren. Mile Pavlin je le poskrbel za članek.

Iz gostilne — v Partizan!?

Neizpolnjene želje

Pred vojno sta bili v Laščah dve telovadnici, danes ni nobene. Mladina pa se zbira v gostilni, kjer zagotovo ni mesto za tiste, ki žele imeti zdrav duh v zdravem telesu. V prostorih nekdanje telovadnice je Mercatorjevo skladišče — orodje pa je že zdavnaj propadlo. Menda je tudi temu trgovskemu podjetju jasno, da bivša telovadnica ni primerna za skladišče. Prej ali slej bodo morali graditi nove prostore, telovadnico pa prepustiti svojemu namenu.

Poglejmo še drugo plat medalje. Telovadnica je menda še vedno last TVD Partizan. Mercator ni čutil za potrebno, da bi jo izpraznil iz enostavnega razloga, ker ni nihče postavil resne zahteve za to. To pa lahko pomeni, da se nihče ni resno zanimal za ustanovitev TVD Partizan.

Vendar se že pojavljajo tudi tu prve lastovice. Nekateri (redki) Laščani že premišljajo o ponovni ustanovitvi telovadnega društva. Upajmo, da bodo redke lastovice prinesle pomlad.

»Primož Trubar« je pel

Po večletnem kulturnem mrtvilo so v Dvorski vasi in v Laščah v maju poslušali domače pesmi, ki jih je pel pravkar ustanovljeni pevski zbor KUD Primož Trubar, ki ga je vodil Jože Gačnik. Koncert, ki je trajal poldruge uro, so poslušali številni domačini in toplo pozdravili nastopajoče.

Če odštejemo gasilsko dramsko sekcijo v Dvorski vasi, je ta novo-ustanovljeni zbor na območju te krajevske skupnosti tudi edini aktivni del kulturno umetniškega društva Primož Trubar.

Sicer pa je bilo — tudi zaradi nezanimanja vaščanov — do ne-

davnega nemogoče kulturniško delovanje. V združnem domu je bilo v dvorani skladišče, ki so ga pred kratkim izpraznili in bo zdaj služil svojemu namenu. V dvorani je oder, luč in drugi pripomočki za prireditve. Le še ljudi je treba.

Ob tem se sprašujemo, kaj je s predvajanjem filmov. V Laščah so že vrteli filme, vendar ni bilo pravega obiska. Morda zaradi bližine Ljubljane ali pa zaradi slabega izbora filmov. Morda bi poiskali kakšno drugo obliko. Škoda, da kupljene aparature stojijo in propadajo. Dvorane, ki ne zaživijo pa so še v Karlovcu, Dvorski

Zaščititi otroke pred grobstjo

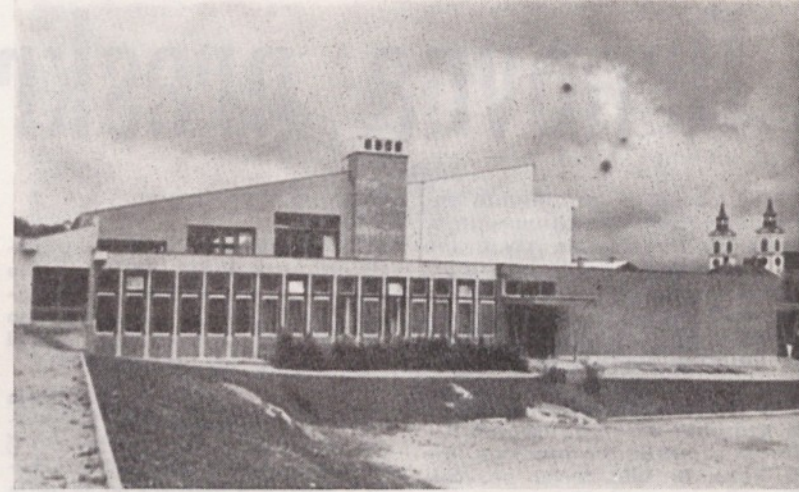
Vsi mladoletniki, ki jih obravnava Zavod za socialno delo Ljubljana Vič-Rudnik kot mladoletne prestopnike, imajo trhel in majav dom. Kljub zaposlitvi, šolanju in drugih opravilih, se vedno znova vsi vračajo domov. In kolikor so odnosi v družini harmonični, urejeni in pristrčni, se tudi pomanjkljivosti in težave, na katere naletijo naši otroci v širšem okolju, laže prenašajo in premagajo. Dom mora biti temelj, na katerem otrok gradi svoje življenje.

Mnogo je pripomb, da se mladoletne prestopnike obravnava preveč humano, da bi morale biti sankcije ostreje, bolj učinkovite itd. Take pripombe pač dajejo tisti, ki življenjske zgodovine teh mladoletnikov ne poznajo niti ne težav in problemov, ki so jih v najnežnejši otroški dobi spremljali in oblikovali.

Bolj umestno bi se bilo zavzemati za to, da se obstoječi predpisi izpopolnijo v smeri obravnave otroka pred malomarnostjo, brezbriznostjo ali celo grobstjo

Upisovanje v plavalni tečaj

Upisovanje v drugi tečaj za otroke in odrasle bo sredi julija pri blagajni kopališča. Vse podrobnosti dobite pri upravi kopališča v dopoldanskih urah.

Šola v Velikih Laščah

Preveč makedama — premalo asfalta

Na območju Laške krajevske skupnosti imajo 38 kilometrov cest, od tega le nekaj kilometrov asfaltiranih. Kljub temu, da makedamske ceste vzdržujejo, so včasih le slabo prevozne, zlasti na Konkave, kamor se pred nedavnim ni mogel prebiti niti rešilni avtomobil. Blato in ilovica zadržijo najmočnejše motorje.

Letos so dobili za vzdrževanje cest pet in pol milijona starih dinarjev. Od tega so namenili milijon za asfaltiranje, 900 tisoč za opalkovsko cesto, 600 tisoč za Kar-

lovcu, 300 tisoč za Dvorsko vas, 300 tisoč za Raščico, 100 tisoč za Slevco in 600 tisoč za Velike Lašče.

Cesto Velike Lašče—Podsmreka delajo v etapah. Finančno sodeluje krajevna skupnost in občinska skupščina, ki je namenila za ureditev mostu več kot 11 milijonov dinarjev.

Ob tem naj še enkrat omenimo, da asfaltirajo v Laščah tudi vaško križišče in verjetno prostor pred Levstikovim spomenikom oz. cerkvi.

Novi vodovodi

Karlovec in Retje bosta dobili letos nov, oziroma izboljšan vodovod. Karlovec je dobila v ta namen 200 tisoč, Retje pa 50 tisoč novih dinarjev, žal v Retjah ne bodo mogli urediti vodovoda drugače kot s črpalko, kar pa ni najprimernejša rešitev, saj zahteva črpalka več vzdrževanja, pa tudi potrošnja električnega toka draži vodo.

Na Opalkovem in Kaplanovem so zgradili predlani dva vodovoda. V vasi so nekateri sicer mnenja, da bi bilo dovolj, če bi zgradili en sam vodovod za obe naselji, vendar so potrebe zdaj zadovoljene in nihče več ne misli, da so zaradi manjših nesoglasij potrošili nekaj več denarja. Seveda pa to ne bi bilo dovolj, če ne bi prebivalci sami prispevali k izgradnji z delom in gradivom

Tovariš, medveda sem srečal!

Od kakih 300 učencev osnovne šole Velike Lašče se jih 140 vsakodnevno vozi. S tem se velika šola verjetno uvršča zagotovo med tiste slovenske šole, ki imajo največ vozačev. Sicer je za vse organiziran avtobusni prevoz, vendar to še vedno ni rešitev. Številni otroci morajo hoditi še od avtobusne postaje v nekaj kilometrov oddaljena naselja. Najoddaljenejši iz Purkača ima do šole kar 12 kilometrov peš. Če hoče priti šolar pravočasno v šolo, mora vstati že ob petih zjutraj. Take maratonske ture neobglenih šolarčkov poleti še nekako gredo — pozimi pa prav ti otroci v trdi zimi pogosto do pasu gaziijo sneg. Nemaokrat pride otrok v šolo ves zadihan in prestrašen in že na pragu vpije: »Tovariš, medveda sem srečal!«

Ob tem se sprašujemo, kako ob teh primerih spoštujemo doneče besede o tem, kako moramo zagotoviti našim otrokom enakovredne pogoje. Sprašujemo se, ko-

liko takim pešcem ostane še energije za pozorno zasledovanje pouka in koliko več truda morajo vložiti učitelji, da takim otrokom nudijo čim več med poukom, saj je jasno, da jim za domače delo ostane bore malo časa.

Ob takih primerih samo pomislimo, kakšen krik in vik bi poglali mestni starši, če bi morali naši negovani malčki hoditi v šolo npr. iz Trnovca na Vič. Kako hitro bi našli vse gume, ki bi vplivali na ureditev razmer. Velike Lašče pa živijo nekje v predmestju našega predmestja in lahko Laščani še tako in tolikokrat vpijejo — jih komaj slišimo.

Seveda se danes, ta trenutek, takim šoloobveznim otrokom ne da speljati ceste in avtobusa do hribovske domačije. Nekaj je pa vendarle mogoče storiti. Pozimi bi komunalno podjetje moralo izplužiti ceste, v šoli pa bi bilo še naprej zagotavljati sredstva za obilne malice in kosila.

Spomenik Primožu Trubarju

deloma ni ugotovljeno, če se je v njih zares rodil pisatelj, deloma pa kot po navadi ni dovolj denarja. Sicer so si literarni zgodovinarji že ogledovali te hiše —

Če bi bili vsi aktivni kot gasilci

Gasilci so lahko vzgled delavnosti ter iniciativnosti za vse družbene organizacije, kjer vlada dokajšnje mrtvilo. Organizacije v Laščah, Dvorski vasi, Raščici in drugod združujejo kakih 50 aktivnih gasilcev. Pravzaprav so edini gasilci (če izvzamemo pravkar ustanovljeni pevski zbor) sposobni, da pripravijo večjo, četudi samo zabavno prireditev.

Najbolje so opremljeni v Laščah, kjer imajo gasilski avto in motorno brizgalno, ostali pa imajo večinoma motorke. Dvorska vas jo dobi letos.

Zal pa so gasilski domovi premalo oskrbovani.

V nedeljo, 7. junija so imeli v vasi Brezje slovesno otvoritev gasilskega doma in razvitje prapora. Gasilski dom bo služil potrebam društva, v njem pa je tudi dvorana za politično in kulturno življenje. Mercator pa je opremil trgovino.

Velik uspeh horjulskih gledališnikov

DRUGIČ NA HVAR

Fanfara so zaključile XIII. srečanje dramskih skupin Slovenije, ki je bilo tokrat prvič v Ljubljani, v času od 1. do 6. junija.

Imeli smo priložnost videti precej dobrih predstav, ki so jih uprizorile dramske skupine kulturno prosvetnih društev iz vse Slovenije, med katerimi naj posebej omenim: Goldonijevega SLUGO DVEH GOSPODOV v iz-

vedbi dramske skupine Prevalje — Mežica, Lope de Vegovo PREBRISANO NORICO in VITEZA ČUDES v izvedbi Šentjerskega gledališča iz Ljubljane, Gogoljevo ZENITEV, ki jo je izvedla gledališka skupina DPD SVOBODE iz Mengša, Držičevega SKOPUHA v izvedbi amaterskega gledališča Slava Klavara iz Maribora, Rabadanov OGNJENI VIHAR, ki ga

je prikazalo amatersko gledališče Tone Čufar z Jesenic, Roblesovo delo MONTERRAT v izvedbi gledališke skupine s Sladkega vrha pri Mariboru ter Sartrove NEPOKOPANE MRTVECE v izvedbi idrijskega dramatičnega društva.

Na zadnji predstavi tega srečanja pa smo videli ob nabito polni dvorani predstavnika naše občine — dramsko skupino prosvetnega društva Horjul, ki je ponovno pokazalo kaj zna. Horjulska skupina se je že trikrat uvrstila na republiško srečanje, lani in letos pa je prišla tudi v ožji izbor za nastop na zveznem festivalu dramskih umetnikov na Hvaru. Tako bo skupina s svojo zelo uspelo predstavo Obaldiaje-

vega VETRA V VEJAH SASA-FRASA ponovno zastopala slovenski gledališki amaterizem na zveznem festivalu.

Kakor je bila predstava topla in prisrčno sprejeta na zaključku srečanja v Šentjakobskem gledališču, tako so predstavniki amaterskih gledaliških skupin, prisotni na zaključnih pogovorih, enodušno dali priznanje horjulski skupini in nesporno potrdili odločitev republiške žirije, da horjulska gledališka skupina tudi letos predstavlja slovenski amaterizem na hvarskem festivalu.

Seveda želimo horjulskim gledališčnikom, da bi tudi na zveznem festivalu dosegli velik umetniški uspeh.

Miro Peljhan

Spet pouk kmetijstva

Ugotovitve, da je za šole na kmetijskih področjih koristen tudi pouk iz kmetijstva, niso nove. Imeli so ga že pred 15. leti v Laščah in na Robu. Prihodnje šolsko leto bo znova prineslo v nekatere šole pouk tega koristnega predmeta. Začeli bodo v Velikih Laščah. Predmet bo obravnaval kmetijsko mehanizacijo, kmetijske kulture, suhorobarstvo, praktični pouk in podobno, smotr-

no pa ga bo treba povezati tudi s sorodnimi predmeti npr. z biologijo in kemijo. V Laščah še ne vedo kje in kako dobiti primerne predavatelja. Vendar upajo, da bodo do jeseni ta problem rešili.

Solarji višjih razredov pa že danes sprašujejo, če bodo za praktični pouk tudi pripomočki in ali bodo ob koncu šolanja dobili v kmetijstvu tudi zaposlitev.

Kakšen je njihov resnični dom?

O mladoletnem prestopništvu danes mnogo slišimo in beremo. O tem pojavu govorimo kot o problemu današnjega časa in mladine. Puberteta in adolescenca povzročata pri mladih vrsto sprememb, tako fizičnega kot psihičnega značaja. Prav to obdobje je najugodnejše za pojave družbeno neprilagojenih dejanj. Neredko slišimo v zvezi z mladoletnim prestopništvom pripombe na kaznovalno politiko, tolerantnost in humanost, češ, da ima naša mladina vsega preveč, da se koplje v izobilju in da je prevelika humanizacija do teh problemov razlog, da raste mladoletno prestopništvo.

Na zavodu za socialno delo Ljubljana-Vič-Rudnik se dnevno srečujemo s temi problemi. Od leta 1946, ko je število mladoletnih prestopnikov znašalo 110 primerov, je narastlo v začetku leta 1970 na skupno 689 primerov. Naše metode dela za resocializacijo mladoletnih prestopnikov se iz leta v leto izpopolnjujejo.

Analiziramo vzroke in jih skušamo odstraniti.

Od kod se porajajo mladoletni prestopniki?

V občini Ljubljana-Vič-Rudnik smo kontinuirano spremljali in opazovali podatke zadnjih let ter ugotovili, da so vzroki neprilagojenosti pri mladoletnikih dokaj različni. Nekateri so pogojeni v osebnosti sami, drugi zopet v okolju, kjer mladoletnik živi. Več kot dve tretjini mladoletnih prestopnikov živi v mestnem območju občine in le slaba tretjina

na podeželju. Kar 50 % mladoletnih prestopnikov izhaja iz neurejenih družin. Od teh družin je približno 30 % takih, kjer so starši alkoholiki.

V ostalih družinah so odnosi navidezno sicer urejeni, vendar v vseh primerih ni tako. Pri individualni obravnavi mladoletnikov namreč ugotavljamo, da v nekaterih družinah ni enotne vzgoje ali je vzgoja nedosledna oziroma pretirana.

Med družinami, v katerih živijo mladoletni prestopniki, prevladujejo delavske družine (75 %). Starši so v večini primerov ne-kvalificirani delavci, ki jim je glavna skrb lov za zaslužkom in imajo zato premalo časa, da bi se ukvarjali z otroki. Slede usluž-

Divjad zaščitena — človek ne!

Divjad v okolici Velikih Lašč in še marsikje drugje, dela škodo, ki jim jo pogosto nihče ne povrne. Kmetje se pritožujejo, šolarji žive v strahu. Pravijo, da je samo v okolišju Lašč najmanj 10 medvedov, da o ostali divjadi ne govorimo. Medvedje so postali tako predrzni, da lomastijo že po Velikih Laščah. Tudi ob tem je vsako leto bolj očitno, da je divjad pretirano zaščitena, človek pa ne. Tamkajšnji prebivalci razumejo, da gozd brez divjadi ne pomeni dosti in da je divja žival sredstvo za pridobivanje deviz, vendar ne bi smeli dopustiti, da tako veliko število medvedov ogroža ljudi. Nekatere kulture, zlasti v hribih že izumirajo. V višjih legah ne sadijo več koruze in fižola, koruza in sadje pa sta specialiteta medvedov, ki so se v te predele preselili iz kočevskih gozdov verjetno zato, ker je tu boljša hrana. Lovci pravijo naj kmetje zaščitijo njive — naj svetujejo kako in s čigavim denarjem — hkrati pa delajo marsikje krmišče preblizu vasi. Ne bijemo plat zvona in ne vabimo na vsesplošen pokol, vendar pa bi morali imeti tudi tu razumnejšo politiko in več poslušnosti za prizadete. Naj odgovorijo lovci!

Blago »pod roko«

Analiza KS Milan Česnik o preiskrbi in uslužnostnih dejavnosti na njihovem področju je med drugim pokazala takle položaj. V tem delu Ljubljane pogrešajo potrošniki predvsem dobro sadje, zelenjavo in drugo povrtnino. Pogosto zmanjka mleka, mesa I. kvalitete in rib pa sploh ni dobiti. Kruh je dober le v Mercatorjevi trgovini na Glinški ulici. Z ostalim blagom so trgovine razmeroma dobro založene, kupci pa pogrešajo večjo izbiro galanterijskega blaga, žarnic, masla in tekstilnih ostankov po znižanih cenah.

V vseh trgovinah premalo nadzorujejo, katero blago je zastarelo.

Zaostajanje uslužnostnih dejavnosti

Premalo imajo drobnih uslužnostnih dejavnosti. Predvsem pogrešajo šivalnice za damska oblačila, kozmetični salon, mizarje, krovca. Del drobnih uslug bi morda prevzel Mercator.

Analiza pa ugotavlja tudi, da na njihovem področju ni nobenega poštnega urada niti telefonske govorilnice.

Analiza je odprla vrsto vprašanj, ki niso prisotna le v tej krajevni skupnosti, ampak tudi drugod.

Berite
Našo komuno

benske družine (15 %), nato kmečke (5 %), obrtniške družine (3 %) in druge (2 %).

Nadalje ugotavljamo, da 42 % mladoletnih prestopnikov izvira iz družin z izredno nizkim življenjskim standardom, to je iz materialno ogroženih družin, 30 % iz družin z življenjskim standardom v spodnjem povprečju, 18 % s povprečnim življenjskim stanjem družin z izredno nizkim življenjskim standardom.

(Nadaljev. na 7. strani)

Uspel koncertni večer v Horjulu

Čeprav maloštevilni ljubitelji lepega petja in plesa, so bili vendarle nadvse zadovoljni ob poslušanju in gledanju narodnih in umetnih pesmi ter folklornih plesov v nedeljo 7. junija 1970 — v dvorani prosvetnega društva v Horjulu. Folklorna skupina iz Dobrove je izvajala ples iz Bele krajine, Prekmurja in karakteristični glamočki ples iz Bosne. Pevski del sporeda je izpolnil moški zbor kulturno-prosvetnega društva slepih »Karl Jeraj«, ki ga vodi tov. Mavricij Slatnar in vokalni oktet delavsko-prosvetnega društva Svobode Podpeč, ki ga vodi prof. Albin Weingerl. Vsi

nastopajoči so dobro pripravili svoj spored. Poslušalci so nadvse uspelo prireditve nagradili z burnim odobravanjem.

Večer narodnih in umetnih pesmi ter plesov je pokazal, da velja ponovno obuditi in razširiti amatersko zborovsko pevsko kulturo na območju viške občine. Podpreti je treba zlasti moške

zboje in v prihodnji sezoni pomakniti revijo v začetek meseca aprila.

K uspelemu srečanju pevcev in plesalcev, ki ga je organiziral svet zveze kulturno-prosvetnih organizacij občine Ljubljana-Vič-Rudnik, naše iskrene čestitke.

Cvetko Budkovič

Ljubljanske opekarne

LJUBLJANA
CESTA NA VRHOVCE

IZDELUJE VSE VRSTE OPEČNIH IZDELKOV.

VSE INFORMACIJE DAJE PRODAJNI ODDELEK TELEFON 61-965
ALI 61-805.

K sodobnim stanovanjskim blokom — sodobne garaže

Nov preskrbovalni center

Med Jadransko ulico, Tržaško in Aškerčevo cesto ter Gradaščico bi nujno potrebovali samopostrežno prehrambeno trgovino, mlečno restavracijo, mesnico in restavracijo. Prepričani so, da bi ob številnih inštitutih in študentih raznih fakultet taki lokali našli gospodarsko opravičilo. Ena od možnih lokacij bi bila lahko med Langusovo in Tržaško cesto.

Še dolgo »le začasno«?

V pregledu stanja občinskih knjižnic v Sloveniji, ki ga je pripravila republiška matična služba, je za občinsko matično knjižnico naše občine med drugim zapisano:

»Knjižnica delno ustreza. Njena temeljna knjižna zaloga dosega 70 % glede na postavljeni normativ. Finančna sredstva knjižnice so zelo skromna in ne zadostujejo niti za ustrezen razvoj matične knjižnice. Prostori knjižnice so popolnoma neustrezni, tako glede notranje ureditve kot glede lokacije.«

NA 40 KVADRATNIH METRIH

Ta, slednja ugotovitev je še kako resnična, v živi vsakdanji praksi še veliko bolj kot se razbere zgoraj iz zapisanega stavka.

Občinska matična knjižnica »PREŽIHOV VORANC«, matična zato, ker bi morala opravljati matično službo za vse druge Ljudske knjižnice v občini, ima svoj prostor (ne prostore, temveč dobesedno 1 prostor!) v 1. nadstropju doma DPD »Svobode« Vič v Zavetiški ulici 3. Po pravi povedano, ta del Zavetiške ulice sploh ni ulica, temveč le zakotno dvorišče, do katerega najdemo pot le dobri poznavalci terena. Knjižnični prostor je en sam, meri pa 40 m². V tem prostoru naj bi bile knjige, 9.000 po številu, pravilno razvrščene po policah, naj bi bil prostor za bralce, ki naj bi po načelu prostega pristopa sami izbirali knjige, naj bi bil prostor za knjižničarja — izposojevalca, prostor za upravnika knjižnice, prostor za priročno skladišče knjig in za manipulacijo, garderoba in morda še prostor za mizice in stole, da bi si bralci sede odbrali knjige, ki bi si jih želeli sposoditi na dom. In vse to na 40 m²!

IZRINJENI BRALCI

Za vse to seveda ni prostora. V tej eni sobi so knjige sicer še nekako zložene v policah, ki so neestetsko in nefunkcionalno zmešane v prostoru. Za vse knjige to tudi ne velja, ker je za nekatere prostor le še v kupih med policami. Mizic in stolov za bralce že dolgo ni več: izrinile so jih dodatne police s knjigami. V prostoru je še pisalna miza z regali, ki nadomešča upravnikovo pisarno in obešalnik, ki nadomešča garderobo. Skoraj ob sebi se

Zapis z Lepega pota

Jubilej Tehniške založbe Slovenije

Dvajset let je minilo, odkar je z Lepega pota zašla med slovenske bralce prva številka revije »Življenje in tehnika«, s podnaslovom — »revija za poljudno znanost, tehniko in amaterstvo«. Revija je pričela izhajati po sklepu glavnega odbora Ljudske tehnike Slovenije. V letih 1950, 1951 in 1952 je revija izhajala pod naslovom »Ljudska tehnika«, leto dni pozneje je spremenila svoje prvotno ime in nosi odtlej dalje naslov »Življenje in tehnika«.

V Tehniški založbi Slovenije bodo danes z velikim zadovoljstvom povedali, da so bili naročniki revije »Življenje in tehnika« člani Ljudske tehnike, klubi in društva LT. Osem let — vse tja od leta 1954 do 1962 — je revija izhajala štirinajstrednevno in si v tem razdobju pridobila največ bralcev in naročnikov. Led je bil torej prebit. Revija je postala priljubljena predvsem zaradi objavljanja zelo zanimivih in privlačnih načrtov za samogradnjo, navsvetov in najrazličnejših odgovorov bralcem in naročnikom. Zadnja leta izhaja revija kot mesečnik; v dvajsetih letih njenega izhajanja so se gibale naklade od 3000 do 16.000 izvodov.

Oglejmo si nekaj zanimivih števil, ki v mnogočem razkrivajo pomembno poslanstvo edine slovenske revije s področja zna-

razume, da knjižnica nima sanitarij.

Ko se je pred 14 leti knjižnica ustanavljala, je bilo rečeno, da je to le začasna rešitev, ki bo trajala največ pet let. Začasnost pa se je spremenila v trajnost; knjižnica je nabavljala vsako leto nove police, da je lahko razvrstila nove knjige, utesnjenost je rasla iz leta v leto. Sedaj so razmere take, da terjajo odločnih ukrepov v zelo bližnji prihodnosti. Če se to ne zgodi, bo morala knjižnica omejiti ali sploh opustiti nabavo novih knjig, saj za njih ne bo več prostora. S tem bo postala za bralce nezanimiva in bo utonila v lokalni nepomembnosti. Za takšno knjižnico bi bilo najbrž škoda družbenega denarja.

Potujoča knjižnica?

V Laščah imajo v sklopu KUD Primož Trubar knjižnico, ki šteje kakih 2000 knjig. Med prebivalci je zanimanje za knjige precej veliko, žal pa se knjižni sklad že nekaj časa ne večja. Tamkajšnji kulturni delavci pa ugotavljajo, da je del prebivalcev krajevne skupnosti, ki so oddaljeni od Lašč, prikrajšan za dobro čtivo. Kdor si želi sposoditi knjigo, mora na pot dolgo tudi 10 do 12 kilometrov. Zato v Laščah premišljajo, da bi ustanovili potujočo knjižnico. Kovček bi tako lahko »obredel« območje cele krajevne skupnosti in omogočil tudi prebivalcem najoddaljenejših vasi dobro čtivo. Odlično idejo bi lahko posnemali tudi drugje.

PREMALO KNJIŽNIČARJEV

Ob takšnem stanju knjižnice »PREŽIHOV VORANC« je razpravljal svet za kulturo in prosveto na seji dne 18. XI. 1919 in sprejel načrt za sanacijo knjiž-

nice, ki predvideva v glavnem tole:

Knjižnici bi bilo treba najti novo lokacijo, ki bi bila bolj približana prebivalcem, katerim je namenjena, in tudi bolj dostopna. Takšna lokacija bi bila ob Tržaški cesti, približno tam, kjer je Tehnogradova stavba. Je v bližini šol, sem gravitira prebivalstvo krajevne skupnosti »Malči Belič«, krajevne skupnosti Vič, del Vrhovcev, del Kolezije in Rožne doline.

Ta lokacija sicer še vedno ne bi bila idealna kot, denimo, v občinah Bežigrad, Moste in Siška, kjer se prebivalstvo giblje v glavnem po osrednjih vpadnicah na poti v središče mesto in nazaj. Toda take idealne lokacije v naši občini sploh ni. Tako postavljena lokacija bi maksimalno zajela vsaj tisto prebivalstvo, ki gravitira k spodnjemu delu Tržaške ceste.

Na tej lokaciji ob približno 10.000 prebivalcih lahko računa knjižnica na 1.200 stalnih bralcev in na izposojdo do 36.000 knjig na leto. V njeni temeljni zalogi naj bi bilo do 15.000 knjig. Ob knjižnici naj bi bila tudi čitalnica,

Za tako urejeno knjižnico bi bilo potrebno približno 180 m² prostora. Kolikšni bi bili stroški za takšno ureditev, je težko reči, ker bi bili odvisni od načina pri-

posojevališča na Dolenjski cesti je že rešeno). Po normativih republiške matične službe je v naši občini skupaj z društvenimi knjižnicami (po podatkih za leto

V »matični« knjižnici Prežihov Voranc ni več prostora ne za ljudi ne za knjige

dobitve potrebnih prostorov (novogradnja, adaptacija) in od tega, ali bomo to urejali prihodnje leto ali čez pet let.

DOBITI JE TREBA NOVE PROSTORE

Seveda bi bila to samo rešitev enega problema v knjižničarski mreži naše občine (vprašanje iz-

1968) le 50 % normiranega števila knjig, letne nabave pa dosega jo le 10 % normativa.

V občini bi moralo biti glede na število prebivalstva 10 strokovnih knjižničnih delavcev (sedaj 2). Ker je vse to odvisno v dobršni meri od stanja matične knjižnice, bi bilo torej toliko bolj nujno rešiti najprej to vprašanje.

B. Makovec

ki bi bila tu tem bolj nujna, saj v tem delu občine močno primanjkuje družabnih prostorov. Poseben oddelek čitalnice naj bi bil namenjen mladini. Mimo tega bi moralo biti ob knjižnici še priročno skladišče in manipulativni prostor ter upravni prostor za predvidoma 3 delovna mesta.

TISKARNA PTT

LJUBLJANA — TRŽAŠKA C. 42

Telefon: 61-475, 61-630

S svojimi proizvodnimi oddelki:

plastično stereotipijo
ročno stavnico
strojno stavnico
knjigotiskom in knjigoveznico
vam lahko izdelamo:

časopise

revije

knjige

brošure

obrazce

prospekte v enobarvni ali večbarvni tehniki
kvalitetno in po solidnih cenah

Spomnimo se naših akcij

Športnikom tudi družbena priznanja

Pred leti — natančneje decembra 1963 — smo se v uredništvu naše komune odločili za dotelj nenavadno akcijo. Brez uredniškega »ugovora« smo na predlog takratnega urednika Iva Virnika izbrali ob koncu leta najboljši športniki naše občine. In verjeli ali ne — težko smo se odločili za desetorico najboljših, saj smo izbirali med odličnimi kolesarji, košarkaši, nogometaši, telovadci, kajakaši in kanuisti, plavalci, rokometaši, strelci in celo med balinarji. Naposled smo se odločili, da proglasimo najboljši športniki večje občine v tem letu. Med njimi so bili deležni najvišjih priznanj dolgoletni član državne kolesarske reprezentance in zmagovalce dirke po Jugoslaviji Angovalc drevje Boltežar, državni balinarski prvak Avgust Petrovič, večkratna državna plavalna rekorderka Zlata Trtnik, odlični strelec Lojze Mikolič, plavalec Urban Dermastia, telovadka Metka Cerkvenik, nogometaša Viktor Torkar in Janoz Fečur ter rokometaš Samo

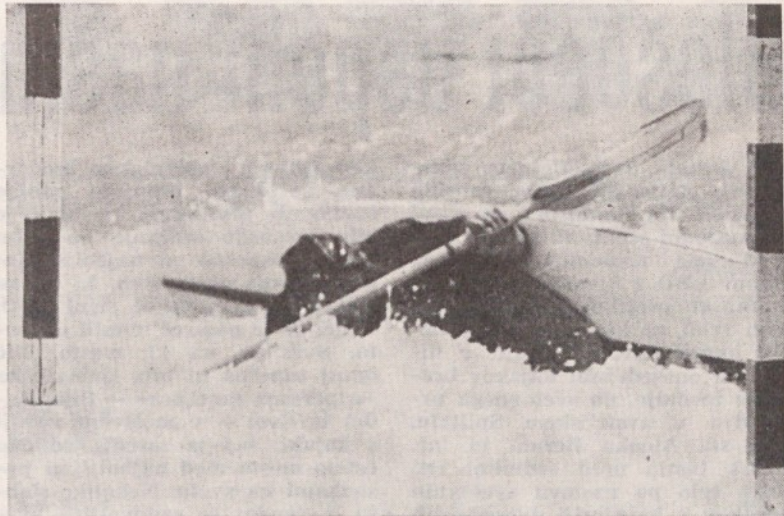
Dostal in košarkar Boris Sešek. Pozabili nismo tudi svetovne prve v vožnji s kanuji na divjih vodah Alenke Bernotove in inž. Boruta Justina ter bratov Natana in Daret Bernota, nosilca srebrne medalje s svetovnega prvenstva na divjih vodah v disciplini dvosedelnih kanujev. Tako je bilo torej pred leti...

Toda, mar ob prvi proglasitvi najboljših športnikov naše občine pred sedmimi leti nismo imeli v mislih podobno vsakoletno počastitev najboljših med najboljšimi? Mar smo z edinstveno akcijo, ki smo jo pripravili s pomočjo nekaterih naših podjetij, pozabili na dogovor, da bomo vsako leto pripravili podobno srečanje? Res je sicer, da smo z ukinitvijo našega lista bili prisiljeni prekiniti z začetno akcijo, vendar bi ob porajajočem se »življenjskemu utripu« naše komune lahko spet pomislili na vsakoletno proglasitev najboljših športnikov naše občine.

Časa je sicer še dovolj, vendar bi bilo prav, če bi že zdaj začeli razmišljati o najboljših športnih predstavnikih pri nas. V sodelovanju z občinsko zvezo za telesno kulturo bi morda tudi zdaj poskušali pripraviti podobno prireditve.

Sami boste presodili, ali smo imeli z oživljeno idejo po srečanju z našimi najboljšimi športniki prav ali ne. Toda, naj bo vaša sodba takšna ali drugačna, trditi si upamo, da bo naš predlog naletel pri bralcih Naše komune na ugoden odmev. Ne nazadnje ne smemo prezreti velikih prizadevanj v skromnem zatišju, ki so leta in leta tako značilna za domala vsa športna dogajanja v naši občini. In navsezadnje — ali najboljšim športnikom nismo dolžni izreči vsako leto družbena priznanja za njihovo požrtvovalno delo in dosežke na področju telesne kulture? Dvomov o tem prav gotovo ni!

(iv)

Dolgoletni član državne kajakaške reprezentance Bogdan Svet je v svoji športni karieri dosegel vrsto izrednih uspehov na domači in mednarodni sceni. Na našem posnetku ga vidimo v borbi z razdivjanimi savskimi brzicami v Tacnu, ko mu ni uspelo premagati težke ovire.

Novice s Kolezije

Tudi letos plavalna šola

Navzlic neugodnemu vremenu, je kolezijski bazen že nekaj tednov odprt in voda v njem ima od 18–20 stopinj. Kopalci so sicer še maloštevilni, vendar ne bo dolgo, ko bo v bazenu mrgolelo kopalcev in plavalcev — športnikov, ki bodo pridno trenirali. Tudi plavalna šola bo začela kot vsako leto s svojim delom, čim se zapro vrata osnovnih šol.

Mislím, da ni treba posebej dokazovati koristnosti plavanja za vsakogar, posebno še za otroke. Plavanje ni le najbolj zdrav šport,

marveč je tudi za življenje nujno potrebna telesna spretnost. Statistično je dokazano, da v Jugoslaviji utone vsako leto približno 1000 ljudi in to največ otrok — neplavalcev. Zlasti so te nesreče številne v toplih mesecih, v času izletov, taborenj in letovanj. Vsak otrok se že v rani mladosti igra najraje z vodo ali ob njej. V naši domovini imamo mnogo potokov, rek in jezer, kar pomeni veliko nevarnost zlasti za majhne otroke.

Zato se PK Ljubljana dobro zaveda svojega poslanstva, ki ga ima, da uči otroke, zlasti južnega dela Ljubljane, plavalne veščine.

Tudi letos organizira PK Ljubljana plavalno šolo za otroke in odrasle. Tečaj sta pričela z delom 22. junija, za otroke bo tečaj vsak dan, razen sobot in nedelj, dopoldan od 9.–12. ure, za odrasle pa 3-krat tedensko od 20.–22. ure zvečer.

Kako dela naša plavalna šola? Že takoj prvi dan razdelimo otroke po njihovem plavalnem predznanju, spolu in starosti v stalne vrste, ki potem ves čas trajanja tritedenskega tečaja vadijo skupaj pod vodstvom plavalnega učitelja. Običajno gredo otroci na dan po 3–4-krat v vodo. Sprva se z igrkami le privajajo na novi element, počasi pa se v igro vedno pogosteje vpletajo elementi plavanja. V vodo in iz nje gredo otroci z učiteljem. V vodi se igraje uče plavanja, izven vode pa se ogrevajo z igrkami. Ob pol enajstih je odmor za malico, ki jo za večino otrok organizira klub, drugi prinašajo malico od doma. Ob 12. uri se otroci zbero v zbor po svojih vrstah, prejmejo še zadnje napotke, se oblečejo in odidejo domov. Najmlajše čakajo pred bazenom skrbne mamice.

Za učenje plavanja so najprimernejša leta od 7–10. Pred 7 letom so otroci še precej nesamostojni, se ne znajo oblačiti in so za metodično učenje preveč igravi. Po 10 letu je tudi težko učiti otroke plavanja, ker se že kar nekaj sramujejo svoje nerodnosti in neznanja. Dobre plavalce združimo v eno vrsto in to so kandidati za plavalni klub. Ob zaključku tečaja je vedno tekmovanje, ko najboljši iz posameznih skupin prejmejo klubske almanah in že tradicionalne čokolade.

Našo plavalno šolo že 17. leto vodi prof. Miha Potočnik, ki s svojo izkušnostjo poskrbi, da se otroci kmalu navadijo mokrega elementa in se v njem varno gibljejo, plavajo, skačejo in potaplja.

Za plavalni klub Ljubljana prof. Miha Potočnik

Telovadna bilanca brezoviških šolarjev

Lep sončen dan je privabil ob košarkarsko igrišče pri osnovni šoli Brezovica precej mladih in starejših gledalcev, ki so spremljali telovadni nastop učencev osnovne šole.

Nastopali so vsi — od pionirčkov 1. razreda pa do mladincev,

Saljive igre učencev osnovne šole na Brezovici

ki letos zapuščajo šolo. Mlajši so prikazali štafetne igre, spretnosti na poligonu in zaplesali ob venčku narodnih pesmi.

Z zahtevnejšim programom: vaje na bradlji, preskoki in nekaj talne telovadne, so navdušili prisotne učenci višjih razredov.

Program je popestril tudi folklorni vložek.

Ravnatelj šole je ob tej priložnosti razdelil diplome, ki so jih dobili učenci na raznih športnih tekmovanjih, kjer so dosegli naslednje uspehe:

1. jesenski cross: mlajše pionirke II. mesto; starejše pionirke IV. mesto; starejši pionirji I. mesto.

2. spomladanski cross: mlajše pionirke I. mesto; mlajši pionirji I. mesto; star. pionirke I. mesto; star. pionirji I. mesto.

3. Na področnem prvenstvu vseh ljubljanskih občin so dosegli posamezniki: mlajše pionirke I. mesto; starejše pionirke III. mesto; starejši pionirji II. mesto.

4. Na občinskem prvenstvu v igri »med dvema ognjema« so dosegle deklice 3. in dečki 1. mesto.

5. V malem roketu pa so bili uspešni le dečki in dosegli 3. mesto.

6. V moški in ženski konkurenci so tekmovali tudi v občinski košarkarski ligi.

Kakšen je njihov resnični dom?

Nadaljev. s 5. strani

Večina iztirjencev iz gmotno šibkih družin

Ti podatki dovolj zgovorno kažejo, da je težko govoriti o izobilju, v katerem so ti otroci, ki so postali mladoletni prestopni-

ki rastli. Še manj lahko govorimo v njihovi prenaseljenosti. Prav nasprotno lanko trdimo, da je slabo materialno stanje družin, v katerih živijo ti mladoletniki zelo pomembno, čeprav ne odločaajoč kriminalni dejavnik.

Činitelj, ki porajajo mladoletne prestopnike je več saj otroka ne oblikuje samo ožje okolje, v katerem živi. Ta vloga se vedno bolj prenaša tudi navzven. Z zaposlenostjo staršev je širše okolje, s katerim se otrok srečuje, čedalje bolj pomembno in močno vpliva na njegovo osebnost. Večina obravnavanih mladoletnih prestopnikov ni imelo urejenega varstva v otroški dobi. Ker niso bili deležni ustreznega varstva in avtoritete, tudi niso bili deležni občutka varnosti niti se jim niso utrdele moralne norme. Upoštevati je treba, da si vsak mladoletnik išče vzorec za svoje ponašanje najprej pri starših in šele nato v širšem okolju. Kolikor naleti v prvem in drugem primeru na negativni odklon, je njegova pot v neprilagojenost oziroma delikvenco domala zakonita in nujna.

Po tej razdelitvi so program zaključili mladinci TVD Partizan Trnovo, od katerih so nekateri prikazali že vrhunske vaje na bradlji.

Z željo, da bi bil naslednji nastop že v novi telovadnici so se gledalci razšli. Mnenja smo, da jo tako prizadevna mladina tudi zasluži.

Angela Kump

PREMALO TURISTIČNIH PRIREDITEV

V naši občini se zadnja leta ne moremo pohvaliti s kopicjo privlačnih turističnih prireditev. Pred leti so na Igu zaživel nekdanji »mostiščarji«. In kot so se zdržali iz sna, tako so tudi utonili v pozabo. Naj bo kakor koli že — turističnih prireditev, ki bi dale našim krajem in z njimi našim ljudem svojstveno obeležje, očitno manjka. In to kljub temu, da bi lahko na vse mogoče načine prikazali marsikaj zanimivega.

Poletje je tu, prireditve pa ni. Ali nam manjka pobud, volje ali denarja? Težko bi odgovorili, kje bi bilo treba iskati vzrok za popolno mrtvilo na področju turistične popularizacije naših krajev. Sosedje v Ribniški občini imajo vsako leto tradicionalni festival, spet tisti tam na cerkniški strani kujejo nove in znova privlačne načrte. Toda, roko na srce — kaj imamo mi? Verjetno bore malo tega, kar bi tudi v naše kraje pripeljalo turiste, vedno željne novih presenečenj.

Leto za letom se tolažimo pač s tem, kar imamo, čeprav se vsi zavedamo, da bi lahko imeli še mnogo več. Toda, mar smo opustili sleherni misel za prirejanje vsakoletnih turističnih prireditev, ki bi stare, dobre običaje po naših krajih predstavile tudi turistom izven meja naše občine?

Razmislimo, verjetno ni nikoli prepozno! Nemara bi bilo prav, če bi se spomnili podjetnih Ižancev, ki so pred leti postregli z drobcem bogatega in nepozabnega življenja na barjanskih koliščih. Poskusimo — s pridnimi rokami in dobro voljo se da storiti marsikaj! Verjeli ali ne, v tej trditvi je mnogo resnice.

(iv)

Z mostiščarske prireditve na Ljubljani

Naša komuna, glasilo občinske konference SZDL Ljubljana-Vič-Rudnik. Izhaja mesečno (po potrebi tudi drugače). Urejuje uredniški odbor: inž. Janez Čemažar, Danilo Emeršič, Slavo Kobe — lektor, Rudi Kosmač — tehnični urednik, Dušan Kralj, Bine Lenaršič, Ivan Virnik, Peter Likar — odgovorni urednik, Boris Makovec, Darko Perovšek. Uredništvo in uprava: Ljubljana, Trg MDB 7/1, tel. 20-728, tekoči račun SDK 501-8-349/3. Rokopisov ne vračamo. Cena v prodaji 50 par. Tiska tiskarna Kočevski tisk.

Bleščeči uspehi naših kajakašev in kanuistov

doma in na tujem

V domala dvajsetletnem sodelovanju najboljših jugoslovanskih kajakašev in kanuistov na elitni mednarodni sceni, ni mogoče prezreti zelo pomembnega deleža članov LBD z Livade. Vse tja od meranske preizkušnje na svetovnem vrhu, na kateri je Milan Zadel nepričakovano osvojil v disciplini enosedežnih kajakov bronasto medaljo, do svetovnega prvenstva v avstrijskem Spittalu, kjer sta Alenka Bernot in inž. Bourat Justin pred sedmimi leti segla celo po naslovu svetovnih prvakov v kategoriji dvosedežnih kanujev, je šla pot prizadevnih kajakašev in kanuistov z Livade strmo navzgor na diagramu svetovne lestvice elitne kajakaške in kanuistične družbe.

Začetki so bili skromni. Kje ne začnejo s skromnimi zamahi? Vrste kajakašev in kanuistov takratnega društva »Cveto Močnik« so se krepile iz dneva v dan. Vselej je tako, da se na športnem področju iz množičnosti poraja kvaliteta. Če bi govorili izključno o najvidnejših uspehih članov LBD, bi prav gotovo potrebovali več prostora. Na mednarodni sceni je požel velik uspeh naprej Zadel, ki je v Meranu pustil za seboj nekatere najboljše predstavnike v kajakaški zvrsti in osvojil presenetljivo tretje mesto, S srebrno medaljo na Apeninskem polotoku se je šele začela velika bera najvišjih mednarodnih priznanj prizadevnega kolektiva na Livadi.

Dve leti pozneje — 1955 — je na svetovnem prvenstvu v Tacnu, Jože Ilija ponovil izvrsten uspeh svojega klubskega tovariša, saj je v tekmovanju enosedežnih kaja-

kov prinesel ljubljanskim brodarjem že drugo bronasto odličje svetovnih prvenstev. Nasploh je bilo tacensko srečanje na vrhu nadvse uspešno za najboljše jugoslovansko zastopstvo, ki so ga sestavljali tako rekoč člani LBD. Zadel se je namreč uvrstil na peto, Svet pa na 17. mesto. Nič manj uspešna ni bila ljubljanska »triperesna deteljica« — Ilija, Zadel in Svet — v moštveni vožnji s kajaki, saj je zasedla odlično četrto mesto med najboljšimi posadkami na svetu. Nekoliko slabše, a vendar še zadovoljivo uvrstitev, sta dosegla v tekmovanju dvosedežnih kanujev Miloš Požar in Natan Bernot, saj sta obstala na 17. mestu. Prvi stiki z mojstri divjih voda so bili več kot uspešni.

Na svetovnem prvenstvu v Augsburgu je jugoslovanska reprezentanca delila v družbi z Belgijo v moštveni razvrstitvi 8. in 9. mesto. Največji uspeh je požela kombinirana dvojica Bernot-Bone, ki je v kategoriji dvosedežnih kanujev zasedla šesto mesto in se tako uvrstila v »zgornji dom« svetovne kanuistične družine. Nekoliko slabše so se odrezali Ilija, Zadel in Stoviček. Zato pa smo bili nadvse zadovoljni z uvrstitvijo trojice Zadel-Ilija-Stoviček, ki je v ekipni vožnji kanujev osvojila sedmo mesto. In tako so se vrstile svetovne revije kajakašev in kanuistov kar po tekočem traku.

V francoskem Treignacu se fantje z Livade niso kdove kako odrezali. Res je sicer, da je pred enajstimi leti Pavel Bone iz Nove Gorice osvojil s svojim kajakom srebrno medaljo, vendar je

bil to edini vidnejši dosežek naših predstavnikov na francoskih tleh. Ze na svetovnem prvenstvu v Heinsburgu (Nemška DR) sta Alenka Bernot in inž. Borut Justin dokazala s četrtrim mestom v disciplini C-2, da sta v vsem enakovredna najboljšim kanuističnim dvojicam na svetu. Člani LBD v Heinsburgu so zasedli v ekipni vožnji s kanuji (Žitnik-Žitnik, Vidmar-Andrejašič in Justin-Bernotova) četrto mesto, medtem ko sta se dvojici Žitnik-Žitnik in Vidmar-Andrejašič v tekmovanju C-2 uvrstili na 15. oziroma 17. mesto. Nekoliko bolje sta se Žitnika odrezala v spustu v Rotenweiseritzu, kjer sta bila trinajsta.

Slednjič smo bili leta 1963 priče največjim uspehom članov Ljubljanskega brodarkega društva. Na divjih vodah Lieserja pri Spittalu (Avstrija) sta Alenka Bernot in inž. Borut Justin prvič v zgodovini jugoslovanskega kajakaškega in kanuističnega športa osvojila zlato medaljo, brata, inženirja Natan in Dare Bernot, pa sta v kategoriji C-2 segla po srebrnem odličju. Nič manj nista bila uspešna tudi brata Žitnik, ki sta v isti konkurenci zasedla odlično

sedmo mesto, njuna klubska tovariša Milan Vidmar in Janez Andrejašič pa sta bila samo za eno mesto slabša od svojih velikih tekmecev. Nasploh je bil Spittal prizorišče velikih uspehov članov LBD, ki bodo ostali zapisani v klubskih analih z zlatimi črkami. V moštveni vožnji s kajaki so Ivanovski, Svet in Mozetič zasedli deveto, dvojica Vidmar-Andrejašič pa med dvosedežnimi kanuji sedmo mesto. K prvi zlati medalji za jugoslovanski kajakaški in kanuistični šport sta naposled Bernotova in Justin dodala še deseto mesto v disciplini C-2 mešano.

Kljub temu, da so pred sedmimi leti dosegli na Lieserju največ, so se kajakaši in kanuisti dobro odrezali tudi na ostalih svetovnih prvenstvih. Toda ne bi bilo pošteno, če bi se v našem kronološkem opisu opredelili zgolj na nepozabne dosežke na svetovnih revijah kajakaškega in kanuističnega športa. Člani Ljubljanskega brodarkega društva so dosegli v zadnjih dveh desetletjih na desetih in desetih naslovov posamičnih in moštvenih državnih in republiških prvakov, bili so nič kolikokrat zmagovalci velikih

mednarodnih preizkušenj doma in na tujem, da pri tem sploh ne omenjamo njihove udeležbe v izbranem državnem moštvu v zadnjih dvajsetih letih.

Na Livadi je vsa leta rasel zdrav rod mladih in obetajočih kajakašev in kanuistov. Nemara je prišlo priznanje našega olimpijskega komiteja, da določi za potencialnega kandidata za nastop na olimpijskih igrah v Münchnu Damjana Prelovška kot »po meri« ob našem reportažnem zapisu.

Vsem, ki so v skromnem začetku prispevali s svojim nesebičnim deležem drobec v mozaiku nepozabnih dosežkov kolektiva z Livade, naj velja za vse, naša prisrčna zahvala. Tvorci dvajsetletnih uspehov Ljubljanskega brodarkega društva so bili pravzaprav vsi, ki so bdeli nad dobrim zlim v njegovih vrstah. Prav vsi, tja od časomerilcev, sodnikov, klubskih funkcionarjev, postavljavcev tekmovalnih prog... Vsi, ki so nam pripravili v teh letih toliko prijetnih presenečenj, ki zlepa ne bodo šla v pozabo.

Ivan Virnik

REZULTATI OBČINSKIH TEKMOVANJ ŠOL, DRUŠTEV MLADINSKIH AKTIVOV IN SINDIKATOV V OKVIRU POČASTITEV DNEVA MLADOSTI IN 25-LETNICE OSVOBODITVE.

Šport ob 25-letnici osvoboditve

Ena od nalog občinske zveze za telesno kulturo (ObZTK), je organizacija občinskih tekmovanj v tistih športnih panogah, za katere so šole in naše osnovne organizacije zainteresirane. Vsa letošnja tekmovanja so bila v počastitev 25-letnice osvoboditve. Tekmovanje se je udeležilo nad 1200 tekmovalcev, kar je prav gotovo lep uspeh. Za vsa ta tekmovanja priredi ObZTK Vič na koncu skupne podelitve pokalov in diplom ob skromni zakuski.

Rezultati:

KROS — šole

Tekmovanje je bilo 20. IV. ob 15. uri na terenih ob osnovni šoli Brezovica in je lepo uspelo, kar je za sluga vodstva osn. šole Brezovica in telesnozgojnega učitelja Brezovice Černoša Draga. Tekmovalo je 10 šol.

ekipno — mlajši pionirji

1. Osn. šola Brezovica I
2. Osn. šola Bičevje
3. Osn. šola Brezovica II

ekipno — mlajše pionirke

1. Osn. šola Polhov Gradec
2. Osn. šola Brezovica
3. Osn. šola Velike Lašče

posamezno

1. Novak — Bičevje
2. Rus — Polh. Gradec
3. Artač — Brezovica I

1. Novak — Brezovica
2. Podegrajs — Bičevje
3. Likovič — Ig

ekipno — starejši pionirji

1. Osn. šola Brezovica
2. Osn. šola Polhov Gradec
3. Osn. šola Bičevje

ekipno starejše pionirke

1. Osn. šola Brezovica
2. Osn. šola Polhov Gradec
3. Osn. šola Trnovo

posamezno

1. Tekavčič — Brezovica
2. Mlinar — Polhov Gradec
3. Oven — Trnovo

1. Požar — Brezovica
2. Brolih — Brezovica
3. Kavčnik — Brezovica

KOŠARKA — liga sistem

Tekmovanje smo pričeli 24. III. in ga končali 6. VI. Igralo se je po liga sistemu — vsak z vsakim.

ekipno — dečki I. skupina

1. Osn. šola Vič
2. Osn. šola Oskar Kovačič
3. Osn. šola Trnovo
4. Osn. šola Brezovica
5. Osn. šola Bičevje

ekipno — dečki II. skupina

1. Osn. šola Dobrova
2. Osn. šola Vrhovci

3. Osn. šola Polhov Gradec
4. Osn. šola Velike Lašče

ekipno — deklice

1. Osn. šola Trnovo
2. Osn. šola Oskar Kovačič
3. Osn. šola Brezovica
4. Osn. šola Dobrova

ekipno — MA, društva

1. MA Trnovo
2. MA Kodeljevo
3. TVD Partizan Vič
4. SSD Brezovica
5. Taborniški odred Dobrova
6. MA Dobrova

ROKOMET — šole

dečki

1. Osn. šola Oskar Kovačič
2. Osn. šola Bičevje
3. Osn. šola Brezovica
4. Osn. šola Trnovo
5. Osn. šola Vrhovci
6. Osn. šola Ig
7. Osn. šola Škofljica

deklice

1. Osn. šola Oskar Kovačič
2. Osn. šola Škofljica
3. Osn. šola Ig
4. Osn. šola Trnovo
5. Osn. šola Brezovica
6. Osn. šola Vrhovci
7. Osn. šola Bičevje

Tekmovanje smo izvedli na igriščih Osnovne šole Trnovo in SD Svobode dne 19. V.

NAMIZNI TENIS — sindikati, društva

Tekmovanje je bilo v domu TVD Partizan Vič, dne 28. V. in se ga je udeležilo 5 ekip.

1. sindikalna ekipa Tobačna tovarna
2. sindikalna ekipa Osn. šola Bičevje
3. sindikalna ekipa Osn. šola Škofljica
4. sindikalna podružnica TVD Partizan Vič
5. sindikalna ekipa SD Mokrec Ig

NAMIZNI TENIS — šole

Tekmovanje smo izvedli po liga sistemu za dečke in deklice.

dečki

1. Osn. šola Oskar Kovačič
2. Osn. šola Bičevje
3. Osn. šola Vič
4. Osn. šola Vrhovci
5. Osn. šola Škofljica

deklice

1. Osn. šola Vič
2. Osn. šola Vrhovci
3. Osn. šola Bičevje

MED DVEMA OGNJEMA

Tekmovanje je bilo dne 18. V. na igriščih Osnovne šole Trnovo. Udeležilo se ga je 10 šol od 12 popolnih iz naše občine.

dečki

1. Osn. šola Brezovica
2. Osn. šola Polhov Gradec
3. Osn. šola Trnovo
4. Osn. šola Oskar Kovačič
5. Osn. šola Velike Lašče
6. Osn. šola Brezovica II
7. Osn. šola Bičevje
8. Osn. šola Preserje
9. Osn. šola Vrhovci
10. Osn. šola Vič

deklice

1. Osn. šola Polhov Gradec
2. Osn. šola Vič
3. Osn. šola Brezovica
4. Osn. šola Bičevje
5. Osn. šola Oskar Kovačič
6. Osn. šola Preserje
7. Osn. šola Vrhovci
8. Osn. šola Velike Lašče
9. Osn. šola Trnovo

MALI NOGOMET

Tekmovanje smo izvedli 20. V. za šole na igrišču Osnovne šole Trnovo in SD Svoboda. Za sindikate je bilo tekmovanje 28. V. na igrišču SD Svoboda.

šole

1. Osn. šola Vič
2. Osn. šola Bičevje
3. Osn. šola Trnovo
4. Osn. šola Dobrova
5. Osn. šola Vrhovci
6. Osn. šola Polhov Gradec
7. Osn. šola Preserje
8. Osn. šola Brezovica

sindikati, društva

1. TVD Partizan Vič
2. MA Cesta dveh cesarjev
3. Inštitut Jožef Stefan
4. TVD Partizan Podpeč

STRELJANJE

Tekmovanje za šole in sindikate je zelo dobro izvedla naša osnovna organizacija SD Rajko Skapin.

šole

	šole	šole	krogov
1.	Osn. šola Vič I		533
2.	Osn. šola Vič IV		526
3.	Osn. šola Vič VI		394
4.	Osn. šola Ig		359
5.	Osn. šola Vič III		333
6.	Osn. šola Vič V		305
7.	Osn. šola Vič II		295

sindikati

	sindikati	krogov
1.	IBE	646
2.	Elektro Ljubljana	626
3.	Tobačna tovarna	582
4.	Slovenija ceste	566
5.	Utesnilia I	501
6.	Državna založba	439
7.	Utensilia	280

Modelarstvo - moje veselje

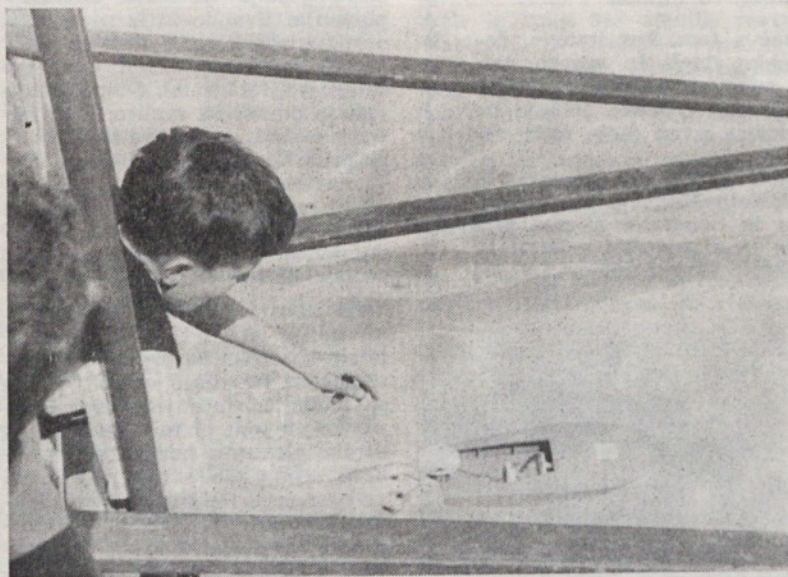
Večkrat sem čital in slišal o modelarstvu in njegovih izdelkih. Zato sem s tem večjim veseljem in radovednostjo pristopil v novoustanovljeni modelarski krožek. Instruktor je že prvo uro postavil na mizo pred nas tri modele čolnov, različnih oblik. Ob tej priložnosti nam je pojasnil, da so to modeli, katere so pripravili modelarji za tekmovanje v letu 1970. Pojasnil nam je, kako organizira tekmovanje mestni odbor ljudske tehnike v Ljubljani vsako leto in v vseh različnih dejavnostih modelarstva. Pri tem je omenil gradnjo avionov, hidrogliserjev, čolnov, jadrnic, zmajev in sodobnih priprav za »lovce na lisico« in rakete.

Zmenili smo se, da bomo odšel vsako soboto popoldne, ko

mo nazaj, saj smo pri delu spoznali toliko novega. Prišli smo na tekmovanje, kjer smo videli še marsikaj. Nismo pričakovali prvih mest. Za nas, ki smo prvič izdelali model, je velik uspeh, da smo se tekmovanja vsaj udeležili. Spoznali smo to, kar nam je instruktor pripovedoval pri delu v krožku.

Poleg naše skupine z dvanajstimi člani, ki smo sestavljali tekmovalno vrsto modelarskega krožka na osnovni šoli DANILE KUMAR v Ljubljani, so prišli še taborniki ČRIČKOV.

Če na šolah ali v krajevnih skupnostih še nimajo takih krožkov, se oglasite na Mestnem odboru ljudske tehnike v Ljubljani, Komenskega 7/II, soba 69, kjer vam bodo radi svetovali.

Prva preizkušnja...

imamo največ prostega časa, prišli v šolsko delavnico. Prišli smo mnogi, a ostalo nas je le dvanajst do konca, to je letošnjega tekmovanja v počastitev 25. obletnice osvoboditve. Naši prvenci so bili bojni čolni, opremljeni z elektromotorčki. Premagali smo prve težave in zdaj z veseljem gleda-

Polni načrtov za bodoče delovno in šolsko leto pripravljamo že nove modele za prihodnja tekmovanja.

Pionirji, mladinci, čimprej na svidenje na prihodnjih tekmovanjih. Vabimo vas na srečanje z našim krožkom.

Boštjan Novšak